

Foto: Hestehovedet - Nakskov - Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

BUDGET 2023

FORORD	4
BUDGET 2023 I HOVEDTRÆK	6
KLIMA-, TEKNIK- OG MILJØUDVALGET	10
FRITIDS-, KULTUR- OG FOLKESUNDHEDSUDVALGET	16
BØRNE- OG SKOLEUDVALGET	22
ÆLDRE-, OMSORGS- OG SUNDHEDSUDVALGET	28
SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSUDVALGET	32
ØKONOMI- OG ERHVERVSUDVALGET	36
KOMMUNERNES ØKONOMI 2023	44
BEVILLINGSNIVEAU OG -REGLER	45
REGNSKABSOPGØRELSE	47
UDVALGENES BEVILLINGSRAMMER	48

BORGMESTERENS FORORD

GLOBAL KRISE, LOKAL VÆKST

År 2022 har på mange måder været et anderledes år, og det sætter sit præg på budgettet for 2023. Krigen i Ukraine trækker spor, også på Lolland. Ikke mindst på grund af den energikrise og de stigende priser, der har ramt hele Vesteuropa. Heldigvis er vi på Lolland ikke nær så hårdt ramt som andre – Femernbyggeriet er for alvor kommet i gang, det skaber job og aktivitet i vores lokale virksomheder, og energikrisen skaber samtidig større efterspørgsel på vedvarende energi. Et område, hvor vi på Lolland har en markant styrkeposition.

Det skal vi selvfølgelig udnytte, og det er vigtigt, at vi er klar til at investere i vores fremtid. Vi har derfor i byrådet peget på en række særlige indsatsområder, som skal være med til at sætte retning for Lolland Kommune i de kommende år – det handler blandt andet om at udvikle et attraktivt skoletilbud, sikre et passende udvalg af moderne plejeboliger, rekruttere udenlandsk arbejdskraft og understøtte en sund erhvervsudvikling, der kan skabe arbejdspladser. Ikke bare mens Femernbyggeriet står på, men også i et langsigtet perspektiv.

En god balance

Samtidig er det klart, at vores økonomi skal hænge sammen, og i Lolland Kommune har vi ikke plads til de store armbevægelser. Det er kun med et særtilskud på 195 mio. kroner, at det er lykkedes at få budgettet for 2023 til at gå op. Der er udsigt til endnu sværere vilkår i

de kommende år, og det nationale udligningssystem har for længst spillet fallit.

Alligevel er budget 2023 et budget, der bærer præg af ansvarlighed. Både for de reduktioner, der er nødvendige, og for de investeringer, der skal være med til at udvikle fremtidens Lolland. Vores serviceniveau er stadig på niveau med det, man ser i andre kommuner, og det er lykkedes at finde en god balance mellem både at spare, hvor vi kan, effektivisere vores organisation og samtidig investere i ny udvikling.

Fælles retning

Budget 2023 er desuden et budget, der viser et stærkt fælles fodslag. Det er et bredt flertal på 24 af byrådets 25 medlemmer, der står bag aftalen, og det er dermed et klart signal om, at vi står sammen, er enige om den samme retning og tager et fælles ansvar for både opgave og økonomi. Det er med til at skabe tryghed i både vores organisation og omgivelser.

Jeg vil derfor slutte med at sige tak for en god proces og et godt samarbejde. Det gælder også til alle de medarbejdere, brugerbestyrelser og borgere, der har valgt at deltage i vores høring. Selvom det ikke er alle ønsker, vi kan imødekomme, er de mange høringssvar med til at sikre en viden og indsigt, som vi sætter stor pris på.

Jeg vil desuden sige tak til alle de mange medarbejdere, der hver dag er med til at levere en stor indsats, tænke nyt og vise fleksibilitet, når vores hverdag skal fungere og vores service leveres. Vi har en dygtig og effektiv organisation – det kan vi være stolte af.

Lolland står på kanten til noget stort – vi ser lige nu en vækst, optimisme og investeringslyst, som vi har drømt om i årevis – men det er i fællesskab, at vi bedst kan udvikle det store potentiale.

Holger Schou Rasmussen

BUDGET 2023 I HOVEDTRÆK

Byrådet har den 6. oktober 2022 vedtaget kommunens budget for 2023 og overslagsårene 2024 til 2026.

Budgettet er vedtaget med en uændret skatteprocent på 26,3 i forhold til budget 2022. Grundskyldspromillen på 33,09 er også den samme. Udgangspunktet er som tidligere år det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Budgetgrundlaget for budget 2023 er overslagsår 2023 i det vedtagne budget for 2022 fremskrevet til 2023-pris-niveau på baggrund af KL's pris- og lønskøn fra juni 2022.

Der er i 2023 indregnet tekniske korrektioner med en samlet kasseforbedring på godt 104 mio. kr., hvoraf skatter og tilskud/udligning udgør 50 mio. kr. og øget lånoptagelse udgør cirka 50 mio. kr. Hertil kommer resul-

tatet af budgetforliget svarende til mindredgifter på driften på knapt 20 mio. kr. (netto) - inklusive besluttede besparelser for cirka 31 mio. kr.

Lolland Kommune modtog ultimo juni de endelige tal fra Indenrigs- og Boligministeriet for tilskud og udligning samt en beregning af værdien af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag vedrørende indkomstskatten.

Herudover har kommunen indgået en udviklingspartnerskabsaftale med Indenrigs- og Boligministeriet på 120 mio. kr. Samtidig modtager Lolland Kommune 75 mio. kr. af den ekstraordinært forhøjede særtilskudspulje, sådan at kommunen i alt modtager 195 mio. kr. i tilskud til vanskeligt stillede kommuner i 2023.

Foto: Heste ved Vesterborg Sø - Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

Ved førstebehandlingen af budget 2023-2026 fremlagde Økonomi- og Erhvervsudvalget et budgetforslag for 2023 med et samlet driftsoverskud på godt 137 mio. kr. og et kassetræk på 13 mio. kr.

Mellem første- og andenbehandlingen af budgetforslaget blev der indgået en budgetaftale mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Din Stemme, Konservativt Folkeparti, Lokallisten Lolland og Per Kim Nielsen.

Byrådet har i mange år arbejdet målrettet på at bringe Lolland i en ny og bedre retning. Det nye byråds arbejde står på skuldrene af denne indsats, og forligspartierne er samtidig klar til at gribe de nye muligheder, fremtiden byder. Der er tro på, at der netop nu er mulighed for at skabe en ny og bedre fremtid for Lolland.

Dansk og international økonomi står lige nu i et vade-sted med klimakrise, krig og en krise, hvis omfang og form endnu er ukendt, men med en sandsynlig recession må det forventes, at også den kommunale økonomi vil komme under øget pres i de kommende år. Rekruttering både på det private og offentlige arbejdsmarked er en særlig udfordring, der - hvis den ikke løses - negativt vil påvirke både væksten på Lolland og kommunens mulighed for at levere den ønskede service til borgerne.

Dette kan ikke undgå at sætte sit præg også på Lolland, men samtidig står Lolland med en række lokale muligheder i form af især Femernbyggeriet, grøn omstilling og turisme, der peger ind i en lokal højkonjunktur. For at fokusere på den ønskede udvikling besluttede byrådet i august 2022 otte strategiske fyrtårne, der udpeger de væsentligste indsatser for at styrke Lolland – både som egn og som organisation.

Fyrtårnene er

- kommune i en ny virkelighed
- international rekruttering og bosætning
- grøn erhvervs politik
- Femern som afsæt for blivende erhvervsudvikling
- Lollands Sydkyst – Nakskov til Hyllekrog
- boligudvikling
- fremtidens skole
- tilpasning af plejeboligstruktur.

Der er i 2023 afsat en budgetreserve på 25,5 mio. kr. til imødegåelse af eventuelle merudgifter på udvalgenes områder.

Det vedtagne budget for 2023 indebærer et driftsoverskud på næsten 157 mio. kr. Anlægsbudgettet udgør godt 113 mio. kr. og udgifter til renter og afdrag cirka 121 mio. kr.

Samlet set medfører det vedtagne budget et mindre træk på kassebeholdningen på 9 mio. kr. i 2023, hvor det i 2024 vil stige markant svarende til kassetræk på godt 160 mio. kr.

BUDGET 2023

Mio. kr. netto

Drift

Klima-, Teknik- og Miljøudvalget	158,3
Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget	73,5
Børne- og Skoleudvalget	812,4
Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget	876,8
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	1.434,0
Økonomi- og Erhvervsudvalget	420,5

Drift i alt 3.775,5

Anlæg 113,5

Drift og anlæg i alt 3.889,0

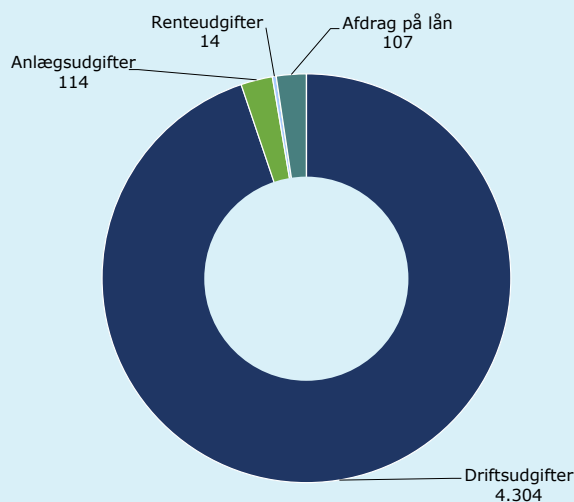
Finansielle poster

Skatter	-1.984,4
Tilskud og udligning	-1.947,8
Lånoptagelse	-68,4
Afdrag på lån	107,4
Renter	14,0
Balanceforskydninger	-0,7
Kassetræk	-9,1

Finansielle poster i alt -3.889,0

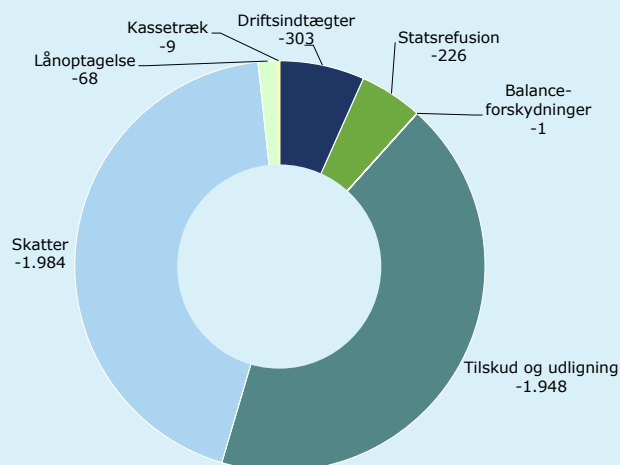
Generelt i budgettet angives kommunens udgifter som positive tal, mens kommunens indtægter angives som negative tal.

BRUTTOUDGIFTER (MIO. KR.)

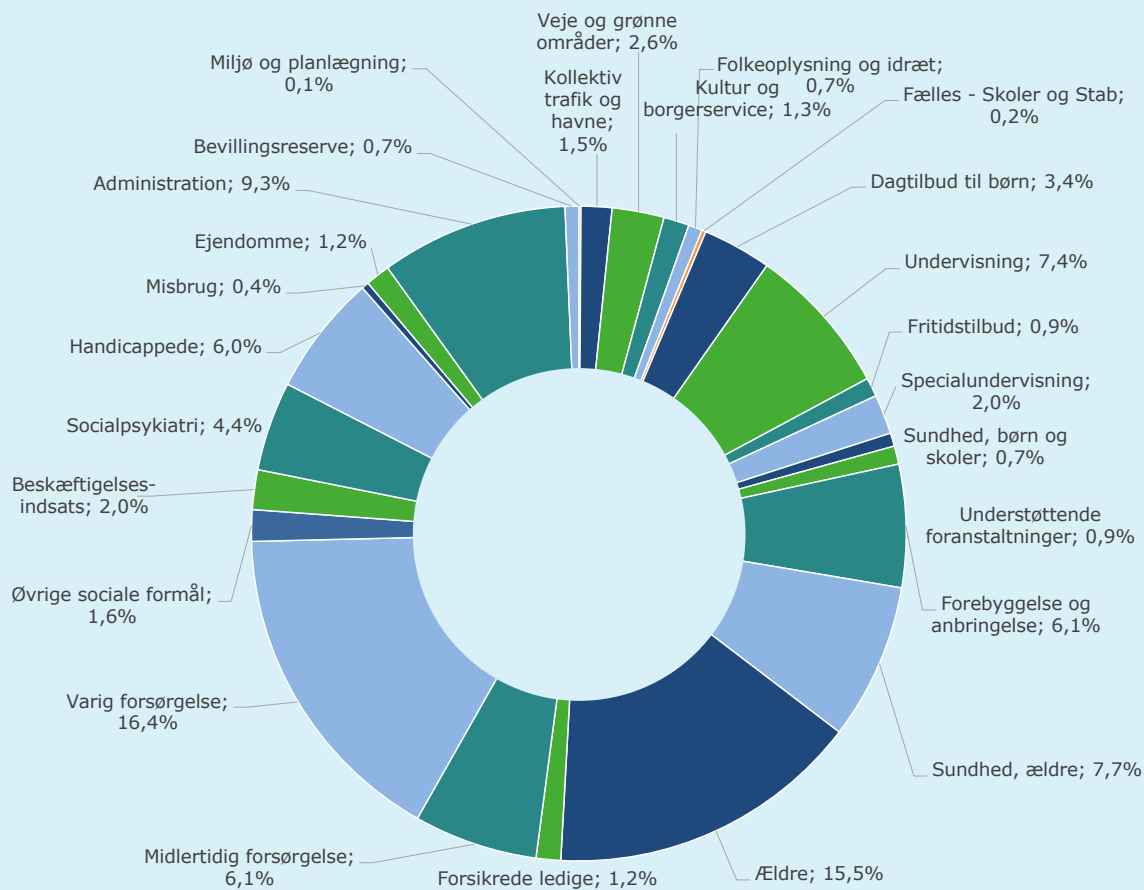
Fordeling af kommunens samlede bruttoudgifter på 4,5 mia. kr.

BRUTTOINDTÆGTER (MIO. KR.)

Fordeling af kommunens samlede bruttoindtægter på 4,5 mia. kr.

NETTODRIFTSUDGIFTER PR. POLITIKOMRÅDE

Fordeling af kommunens samlede nettodriftsudgifter på 3,8 mia. på de 26 politikområder.

KLIMA-, TEKNIK- OG MILJØUDVALGET

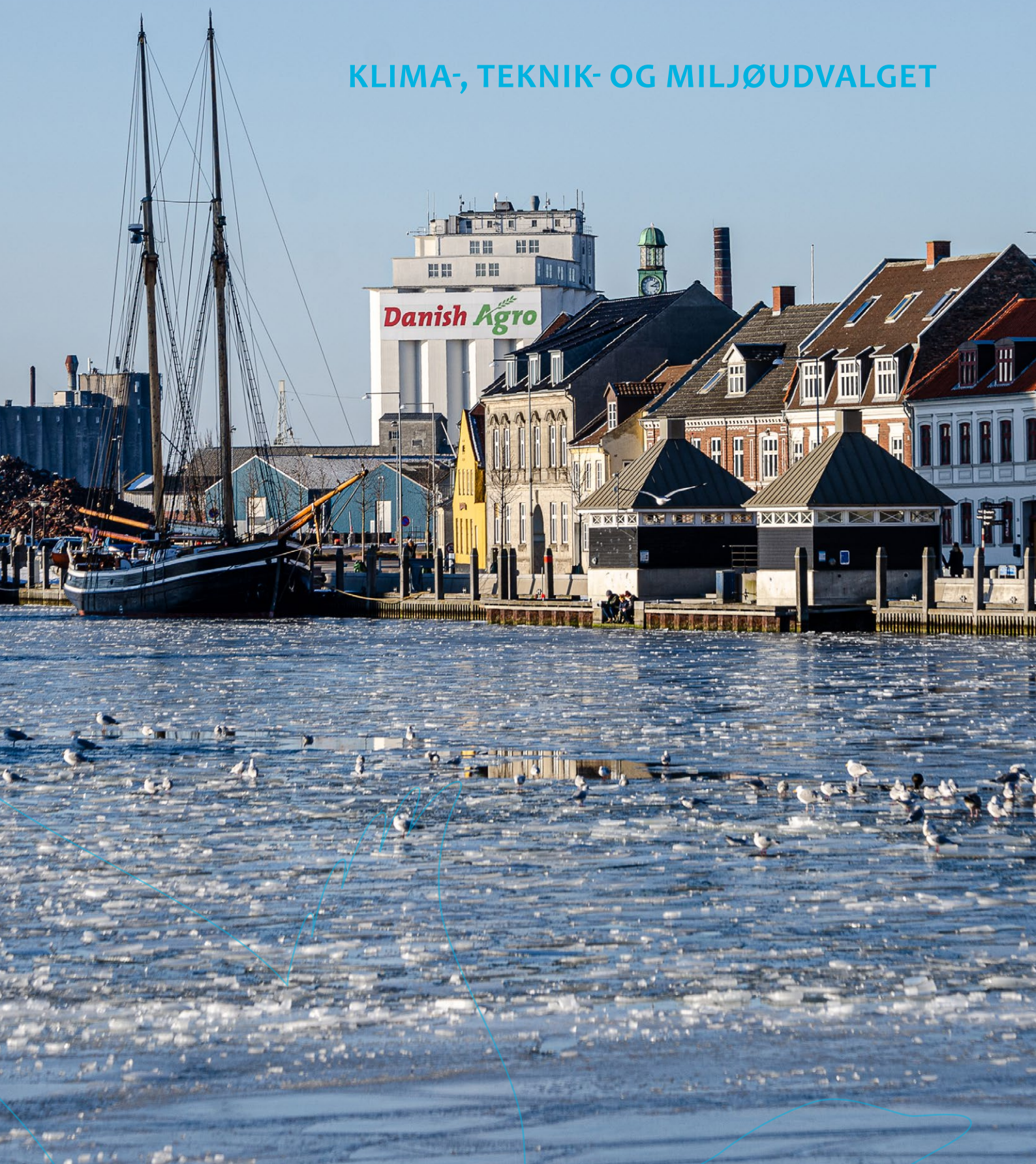

Foto: Nakskov Havn frossen febr. - Anne-Mette Pedersen, Nakskov Fotogruppe

Klima-, Teknik- og Miljøudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Serviceudgifter

Miljø og planlægning	4,0
Kollektiv trafik, havne m.v.	57,4
Veje og grønne områder	96,9

Udvalgets drift i alt 158,3

Anlæg

Renovering af nødfærgeleje og molehoved, Femø	0,4
Projektering af ny færge	0,5
Uddybning/opretning af sejlrende	27,5
Nakskov Havn - Anoder, tagplader og vejkryds	0,6
Renovering af lystbådehavne	4,5
Dybvig, miljøoprensning og høfder	3,0
Forprojekt højvandsport ved Nakskov Havn	0,8
Trafiksikring af skoleveje	1,0
Renovering gadebelysning i Nakskov	1,9
Toiletstrategi	0,5
Vedligeholdelse af veje og broer (2018)	0,7

Udvalgets anlæg i alt 41,4

Det samlede budget for Klima-, Teknik- og Miljøudvalget er i alt på 158,3 mio. kr.

Budgettet er fordelt på områderne miljø og planlægning, kollektiv trafik, havne, veje og grønne områder.

Foto: Plovmand, Bjernæs - Anne-Mette Pedersen, Nakskov Fotografgruppe

MÅLSÆTNING	RESULTATKRAV	RESULTATKRAV 2023
<p>Økonomi- og Erhvervsudvalget har godkendt et beslutningsoplæg, der igangsætter en proces for en mere langsigtet strategi på færgeområdet. Det er målet, at færgefarten moderniseres og driftsomkostningerne nedbringes med 5 til 10 mio. kr. årligt.</p>		<p>KTM-udvalget er ansvarlig for at gennemføre processen og fremsætter beslutningsoplæg til en færgestrategi for Økonomi- og Erhvervsudvalg og byråd i marts 2023 indeholdende</p> <ul style="list-style-type: none"> • forprojektering af ny elfærge • forslag til ladeløsning i samarbejde med distributør • design af nye ruter og sejlplaner • investeringsplan over årene • businesscase inklusive konsekvenser for tilskud og afskrivningstid for investeringer. <p>KTM-udvalget sikrer inddragelse af relevante interessenter og orienterer løbende Økonomi- og Erhvervsudvalget.</p>
<p>Byrådet har vedtaget klima- og energiplan 2020 til 2050 indeholdende delmål om 70 procent CO₂-reduktion i 2030 og 100 CO₂-reduktion i 2050.</p>	<p>Resultatkravet er, at samarbejdet bliver formaliseret og kommer i "drift". KTM-udvalget er ansvarlig for udmøntning af klima- og energiplanen.</p>	<p>Igangsætning af et samarbejde med landbruget om udtagning af organiske jorde.</p>
<p>Strategisk landsbyplanlægning - Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtog i maj 2022 en ramme for processen for strategisk landsbyplanlægning, der er en nødvendig del af den kommende kommuneplan.</p>		<p>Et beslutningsoplæg hertil skal fremsættes for Økonomi- og Erhvervsudvalget og byrådet i sommeren 2023, sådan at denne del af den samlede kommuneplan er klar i god tid inden vedtagelse af den samlede kommuneplan i 1. kvartal 2025. KTM-udvalget er ansvarlig for at gennemføre arbejdet med strategisk landsbyplanlægning.</p>

Færgedrift

I 2021 fik Lolland Kommune tilsagn om tilskud på godt 26 mio. kr. fra en statslig grøn pulje til omstilling af indenrigsfærger til indkøb af en ny elfærge. Prisen for en ny elfærge anslås til cirka 106 mio. kr., hvorfor Lolland Kommune skal finansiere 80 mio. kr.

Med baggrund i dette tilsagn udarbejdede Økonomi- og Erhvervsudvalget et beslutningsforslag, hvor færge-

driften i Lolland Kommune skal analyseres, og der skal udarbejdes en langsigtet strategi for færgedriften. Beslutningsforslaget skal være startskuddet på en proces, hvor færgefarten moderniseres, driftsomkostningerne nedbringes med 5 til 10 mio. kr. årligt, og en grøn omstilling af færgerne implementeres.

Det vil indebære færre færger, ændrede ruter og færre afgang. Lolland Kommune har i dag et højt service-

niveau i form af flere afgangende end sammenlignelige kommuner. I fremtiden skal serviceniveauet balanceres, ligesom driftssikkerheden skal styrkes yderligere. Der er derfor i oktober 2022 lavet et kommissorium, hvoraf det fremgår, at der i marts 2023 skal afleveres en rapport med en langsigtet strategi for Lolland Færges fart.

Der nedsættes en styregruppe og fire arbejdsgrupper, der skal levere

- en analyse af økonomien på færgområdet
- et design af fremtidige sejlruiter og afgang
- en analyse af færgelejer og færger
- et idékatalog for udviklingstiltag.

Økontaktudvalget involveres tæt i processen, hvor de fire punkter omsættes til en egentlig færgestrategi.

Erhvervshavne

For Rødbyhavn Trafikhavn og Nakskov Havn er der tilsammen budgetteret med en nettoindtægt på 7,5 mio. kr. fordelt med 2 mio. kr. til Rødbyhavn Trafikhavn og 5,5 mio. kr. til Nakskov Havn. Indtægterne kommer fra skibs- og vareafgifter, arealleje og salg af strøm, vand med mere.

Der har i 2022 været rekordhøj aktivitet i erhvervshavnene med stor travlhed i både Nakskov og Rødbyhavn. Der forventes lidt lavere aktivitet i 2023, men stadig betydelig travlhed.

Anlæg af Femernforbindelsen er igangsat, og det betyder, at havnene har fået betydelige nye aktiviteter. Samtidig er det vigtigt for havnene at understøtte eksisterende kunder og den positive udvikling i erhvervsaktiviteterne på Lolland i øvrigt.

Havnene skaber ikke væksten, det kan kun virksomhederne på havnene. Men der ligger en stor opgave i at sikre havnenes brugere de bedst mulige rammer og samtidig have øje for den langsigtede udvikling.

Danmarks første hvederaffineri forventes klar til produktion i 2025, og samme år tager European Energy et nyetableret Power-to-X (PtX)-anlæg i brug. Derudover ser flere aktører inden for den grønne omstilling frem mod at kunne etablere sig i området, og Nakskov Havn

kan se henimod, at en betydelig grøn virksomhedsklynge med hastige skridt er ved at tage form.

Erhvervshavnene i Nakskov og Rødbyhavn har lige nu mange aktiviteter forbundet med Femernprojektet og andre større anlægsprojekter. Samtidig er der løbende nye aktiviteter, som havnene kan blive en del af. Strategi- og masterplanen for erhvervshavnene skitserer en fortsat kontrolleret udbygning i Nakskov Havn i takt med virksomhedernes behov.

Strategi- og masterplanen for erhvervshavnene identificerer muligheder og fastlægger mål og pejlemærker for den fremtidige udvikling. Masterplanen er den fysiske plan, der skal sikre rammerne for denne udvikling, og der vil i 2023 blive set nærmere på planen med henblik på en opdatering.

Arealudlæg

Udvikling af erhverv kræver nye erhvervsarealer, og de næste skridt i Lollands Grønne Erhvervspolitik fordrer i særdeleshed store arealer. Byrådet har i november 2022 godkendt kommunens grønne erhvervspolitik, og det vil for Klima-, Teknik- og Miljøudvalget betyde, at der i de kommende år skal udarbejdes overordnede planer for anvendelsen af arealer – herunder også planer for fortætning af allerede eksisterende erhvervsarealer.

Klimatilpasning

Der arbejdes fortsat med at implementere en risikostyringsplan for Sydlolland herunder Nakskov for at forebygge oversvømmelse fra havet. Udvalget arbejder samtidig med at søge midler til etablering af en højvandsport i Nakskov, ligesom planprocessen vil være i gang i 2023.

Herudover arbejdes der med at implementere Lolland Kommunes ny Klima- og Energiplan.

Service

Udvalget har anmodet om at få en "toiletstrategi" for at vurdere behov for og udfordringer ved eventuelt at udvide servicen for egne borgere og turister. Servicen tænkes udvidet ved at forlænge åbningssæsonen for toiletterne, herunder er også mulighed for åbning af toiletter med digitale løsninger og ligeledes betalings-toiletter.

Foto: Udsigt førerkabine 100 ton-kran Nakskov, Lolland Kommune

Anlæg

I anlægsplanen er der afsat netto 41,4 mio. kr. i 2023.

Færger, projektering af ny færge

Lolland Kommune har ansvaret for færgefarten til Fejø, Femø og Askø. I dag ejer kommunen fire færger, hvoraf de tre er gamle og bør udskiftes inden for en overskuelig tidshorizont. Samtidig er færgedriften baseret på olie, hvilket medfører en betragtelig klimabelastning, ligesom man i forbindelse med en kommende skattereform vil blive pålagt øgede CO₂-afgifter.

For at sætte skub i omstillingen af færgefarten søgte Lolland Kommune som sagt i 2021 en statslig pulje til grøn omstilling af indenrigsfærger og fik et tilsagn på godt 26 mio. kr. Medfinansieringen for kommunen vil svare til de 80 mio. kr., hvilket forventes at ske gennem en leasingmodel, men det ændrer ikke ved, at der er tale om en væsentlig investering, der vil påvirke kommunens budget mange år frem.

Der er ikke tvivl om, at der er behov for at skifte den ældste færge, Femø Sund, ud til en ny og grøn elfærge. Investeringen på 80 mio. kr. skal samtidig være startskuddet til en modernisering af færgefarten herunder nedbringelse af driftsomkostningerne med 5 til 10 mio. kr. årligt.

Der er afsat 0,5 mio. kr. til projektering i 2023.

Renovering af lystbådehavne

For at understøtte den positive udvikling inden for turismen med forstærket interesse for Lollands øer og småhavne fremskyndes en række renoveringer af havnefaciliteter i de små havne, så de fremstår indbydende. Der er afsat 13 mio. kr. i årene 2022 til 2024.

Toiletstrategi

Udvalget vil i 2023 sætte fokus på den serviceinfrastruktur, der skal understøtte Lolland som turismested i fremtiden. Standarden for de offentlige toiletter ved strande, havne og byer skal kigges efter i sømmene, og der skal tænkes i nye løsninger, fx i form af brugerbetaling med henblik på, at det samlede udgiftsniveau reduceres. Der er afsat 0,5 mio. kr. til formålet.

Trafiksikring af skoleveje

Foranlediget af den tragiske ulykke på Skelstrupvej er der afsat 1 mio. kr. om året til sikring af skoleveje.

Uddybning/opretning af sejlrende

Der er tidligere afsat 22,3 mio. kr. til uddybning/opretning af sejlrenden - heraf resterer 19,5 mio. kr., der er overført. Der er yderligere afsat 18 mio. kr. til arbejdet. Projektet er en forudsætning for, at Nakskov Havn også i fremtiden vil være relevant som erhvervshavn for store virksomheder.

FRITIDS-, KULTUR- OG FOLKESUNDHEDSUDVALGET

Foto: Legehus på Fejø - Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Serviceudgifter

Kultur og borgerservice	47,7
Folkeoplysning og idræt	24,9
Sundhed	0,9

Udvalgets drift i alt 73,5

Anlæg

Nakskov Svømmehal diverse vedligehold	0,5
Tilskud til Dodekalitten	0,2
Tilskud til Art Barns Lolland	0,7
Depotbygning til Museum Lolland Falster	1,5
Søfartsmuseum i Nakskov, flytning	4,2
Kunststofbane i Maribo	4,0

Udvalgets anlæg i alt 11,1

Budgettet for udvalgets samlede område er på 73,5 mio. kr. Budgettet er fordelt på områderne kultur og borgerservice samt folkeoplysning og idræt.

MÅLSÆTNING	RESULTATKRAV	RESULTATKRAV 2023
Der indgås samarbejder med andre sektorer med fokus på sunde fællesskaber.	Etablering af samarbejde og indsatser med fokus på sunde fællesskaber.	Igangsætning af to nye tværgående initiativer om sunde fællesskaber.
Implementering af - og status på - den reviderede masterplan for Lolland Kommunes kultur- og fritidsfaciliteter.	Igangsætte udredning af kommunale tilskud til haller og kulturhuse.	Analyse af eksisterende tilskudsstruktur.
Etablering og drift af klyngesamarbejder.	Etablering af landsbyklynger i Lolland Kommune.	Igangsætning af konkrete initiativer i alle klynger.

Kultur- og Fritidspolitikken

Lolland Kommune har en kultur- og fritidspolitik, som strækker sig frem til 2025. Politikken kan findes på www.lolland.dk

Den overordnede vision er

- at Lolland Kommune i 2025 er en kommune, hvor kultur- og fritidslivet spiller en fremtrædende rolle både i borgernes hverdag og i kommunens fremtoning, og hvor blandt andet formidlingen af kommunens mange stedbundne og kulturhistoriske potentialer er i stadig udvikling
- at alle borgere har mulighed for at opleve og deltage i kultur- og fritidsaktiviteter af høj kvalitet uanset, om der er tale om amatørniveau eller professionelt, bredde eller elite. Hos både kommune og aktører arbejdes der fokuseret på at understøtte, udvikle og motivere kultur- og fritidslivets mange frivillige
- at kultur- og fritidsfaciliteterne er tidssvarende, fleksible og relevante i forhold til befolknings sammensætning, bosætningsmønstre og strømninger inden for kultur- og fritidsområdet. Der arbejdes med et internationalt perspektiv på alle områder, hvor det er relevant.

Strategiske fokusområder

Masterplan for kultur- og fritidsområdets faciliteter

I 2019 blev syv nye masterplanskriterier vedtaget med henblik på at understøtte foreningers og kulturaktørers arbejde med at udvikle faciliteterne. På grund af pandemien er foreningernes arbejde med de nye kriterier sket i et mere adstadigt tempo, da det i perioder uden aktiviteter har været svært at tiltrække nye brugergrupper. I 2023 er det planen, at effekterne af de nye kriterier skal evalueres for at beslutte, hvordan vi skal arbejde videre med området.

Landsbyklynger

Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget besluttede i 2020 at igangsætte etableringen af to landsbyklynger og senere to mere, i alt fire landsbyklynger i Lolland Kommune. I 2022 var alle klynger etableret, og i 2023 fortsætter arbejdet med nær inddragelse af udvalget.

Ungestrategi

I 2023 går ungestrategien ind i sit sidste år. Det skal derfor - på baggrund af en evaluering af indsatsen indtil videre - besluttes, hvorvidt strategien skal videreføres og i givet fald i hvilken form.

Brobygning til sundhedsfremme

Indsatsen for brobygning er intensiveret de seneste år. I 2023 udbygges indsatsen yderligere gennem samarbejder på tværs og igangsættelse af strategiske projekter, fx med en satsning på handicapområdet.

Kultur

Museer

På museumsområdet budgetteres med udgifter til to statsanerkendte museer, Museum Lolland-Falster og Fuglsang Kunstmuseum, og en række mindre, frivilligt drevne museer.

Foto: Lupiner ved Søllested – Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

Aftalen med Guldborgsund Kommune om drift af Museum Lolland-Falster er blevet genforhandlet og løber nu frem til 2026. Den mellemkommunale samdriftsaftale for Fuglsang Kunstmuseum mellem Lolland og Guldborgsund kommuner udløber med udgangen af 2023.

Lolland Kommune har i aftalerne med de to statsanerkendte museer lagt vægt på at sikre et øget fokus på arbejdet med nye målgrupper for således at være med til at mindske den sociale ulighed i kultur- og fritidsdeltagelsen.

Teaterområdet

Området dækker samarbejdet med egnsteatret NørregadeTeatret og Vestlollands Teaterkreds. Aftalen med egnsteatret NørregadeTeatret gælder frem til 2024, og i aftalen har NørregadeTeatret forpligtet sig til at skærpe den kulturelle profil, at inspirere de kulturelle vækstlag og at producere mindst to nye forestillinger om året.

Vestlollands Teaterkreds har indgået en aftale med Lolland Kommune, som løber til 2023.

Kulturtjenesten og Dannelsesrygsæk

Kulturtjenesten er en mellemkommunal aftale mellem Lolland og Guldborgsund kommuner. Formålet med Kulturtjenesten er at formidle og understøtte udviklingen af kultur- og læringsforløb til børn og unge og danne netværk på tværs af dagtilbud, skole og kultur i de to kommuner. Aftalen om dannelsesrygsækken blev videreført i 2022, så den nu løber til sommeren 2025.

Regional kulturaftale

Kulturaftalen mellem Kulturministeriet og Kulturregion Storstrøm, som består af Lolland, Guldborgsund, Vordingborg, Næstved, Faxe og Stevn kommuner løber fra 2021 til og med 2024. Formålet er at styrke det kulturelle samarbejde på tværs af kommunegrænserne med særligt fokus på børn og unge.

Bibliotek og borgerservice

Bibliotek og borgerservice i Lolland Kommune arbejder løbende med at modernisere mødet med borgeren om kommunale serviceydelser. Samtidig skal bibliotek og borgerservice være med til at sikre, at alle kommunens

Foto: Motiv fra vognport i Maribo - Jørgen Iversen, Nakskov Fotogruppe

borgere har adgang til kultur, viden og læring samt styrke borgernes demokratiforståelse.

Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget har formuleret en vision for bibliotek og borgerservice, der rummer vigtige pejlemærker for områdets fremtidige udvikling - blandt andet i forhold til en stærk næstegeneration og det vigtige samarbejde med kommunens skoler om "den åbne skole" samt med kommunens dagtilbud om tidlig indsats.

Musik

Lolland Musikskole vil i 2023 fortsætte arbejdet med at udvikle musiske læringsmiljøer, fleksible undervisningsformer samt skabe stærke sociale kulturer i samarbejde med andre fagområder. Musikskolen vil fortsat spille en væsentlig rolle i udviklingen af børns dannelse og bidrage til en stærk næstegeneration. I 2023 vil musikskolen have et stadigt større fokus på at udvikle elevernes skabende musikalske kompetencer og personlige udvikling. Samtidig arbejder musikskolen fortløbende på at fastholde og udvikle musikskolens lovmæssige kernekompetence.

Lolland Musikskole tilbyder soloundervisning, KOL-kor, rytmik for babyer og forældre, elektroniske laboratorier, musikteori, korsang og samspil i bands og orkestre og meget mere. Der er med andre ord undervisningstilbud for borgere i alle aldre. Musikskolen underviser endvidere i kommunens daginstitutioner, folkeskoler, væresteder for psykisk syge og handicappede og flere andre steder. I 2023 er der afsat 0,2 mio. kr. i budgetaftalen til at styrke samarbejdet mellem værestederne og musikskolen yderligere.

Musikskolen arbejder gennem eksterne samarbejder og gennemførelse af musikprojekter på at være kommunens musikfaglige kompetencecenter og en central samarbejdspartner på tværs af kommunale fagområder, institutioner, skoler, plejehjem, foreninger og erhvervsliv. Vores samarbejdspartnere både i og uden for kommunen er med til at sikre dels en solid forankring af musikskolens aktiviteter og dels - og ikke mindst - især børn og unges møde med professionelle musiktilbud og undervisere. Sammen med MGK Sjælland (forskole til konservatoriet) vil der i 2023 fortsat blive samarbejdet lokalt.

Folkeoplysning og idræt

Lolland Kommune har en folkeoplysningspolitik, der gælder frem til 2025.

Der vil i 2023 være fokus på uddannelse og anerkendelse af frivillige og på at skabe en tæt dialog med foreninger, frivillige og deltagere på det folkeoplysende område. Der er som nævnt et særligt fokus på brobygningsindsatsen og arbejdet med at løfte udsatte borgere over i kommunens foreninger. Det skal blandt andet ske i samarbejde med relevante samarbejdspartnere såsom Frivilligcenter Lolland, Sportsråd Lolland og forskellige organisationer, der arbejder med frivillighed.

Idræt og folkeoplysning

På idrætsområdet vil der være fokus på at imødegå nogle af de udfordringer, som vi står overfor i Lolland Kommune, herunder at skabe flere aktive og sikre en bred mangfoldighed i kommunens forenings- og idrætsliv.

Natur

Naturvejledning

I 2023 vil vi under overskriften ”strategisk naturvejledning” fortsætte arbejdet med organisering af naturvejledningen i Lolland Kommune. Civile aktører er blevet inddraget i kommunens naturvejledning, og det er planen at intensivere dette arbejde gennem kompetenceudvikling og gode rammer for at udbyde kurser med mere.

Naturparker

I 2023 vil der stadig være fokus på drift og formidling af Naturpark Nakskov Fjord og Naturpark Maribosøerne i samarbejde med lokale aktører og brugerråd.

Projekt Naturlandet

Projekt Naturlandet skal i 2023 forankres i kommunens drift, så projektet kan fortsættes, selv efter projektperioden afsluttes med udgangen af 2022. Samtidig skal vi se ind i de potentialer og muligheder, der kunne være forbundet med at udvikle nye projekter inden for rammerne af naturlandet.

Anlæg

I anlægsplanen er der afsat 11,1 mio. kr. i 2023.

Depotbygning Museum Lolland Falster

Museum Lolland Falsters ansøgning om anlægsstøtte på 1,5 mio. kr. til depotbygning er imødekommet. Endvidere gives mulighed for etablering af en bæredygtig depotbygning på et areal i Maribo Erhvervspark. I forbindelse hermed har forligspartierne ønsket en strategi, forankret i Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget, for museets samlede fremtidige bygningsmasse og aktiviteter.

Kunststofbane Maribo

Der er afsat 4 mio. kr. til medfinansiering af en kunststofbane i Maribo ved boldklubben.

Tilskud Art Barns

Der er afsat et tilskud på 0,7 mio. kr. til kunstprojektet, Art Barns, der handler om at installere gigantiske værker af verdensberømte kunstnere i udtjente landbrugsbygninger på Lolland og Falster.

Søfartsmuseum renovering

Byrådet principgodkendte i 2019 udviklingsplanen for Nakskov 2030. En væsentlig del af projektet er renovering af Havnebygningen og omdannelse af den ikoniske bygning til et multifunktionelt kulturhus. I processen har der vist sig behov for at finde en hensigtsmæssig løsning for nogle af de tidligere brugere af Havnebygningen, så de fremadrettet kan fortsætte deres aktiviteter.

Det vurderes, at det gamle bibliotek i Klostergade i Nakskov vil være en velegnet løsning, og der er afsat 4,2 mio. kr. Det vil samtidig sikre, at denne historiske bygning renoveres og bevares. Bevillingen kan alene anvendes til renovering af det gamle bibliotek til de tidligere brugere af Havnebygningen og bortfalder, hvis Havnebygningens brugere ikke ønsker denne løsning.

KGL. BRAND

BØRNE- OG SKOLEUDVALGET

Foto: Børnesambadagsoptog - Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

Børne- og Skoleudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Overførselsudgifter	-4,8
Dagtilbud	7,3
Understøttende foranstaltninger	0,3
Forebyggelse og anbringelse	-12,4

Serviceudgifter	817,3
Fælles, skoler og stab	7,6
Dagtilbud	121,0
Undervisning	280,0
Fritidstilbud	35,3
Specialundervisning	73,7
Sundhed	24,7
Understøttende foranstaltninger	33,8
Forebyggelse og anbringelse	241,2

Udvalgets drift i alt	812,5
------------------------------	--------------

Det samlede budget for udvalgets område i 2023 udgør 812,5 mio. kr.

Foto: Naturskole Maribo - Knud Erik Stegmann, Nakskov Fotogruppe

MÅLSÆTNING	BAGGRUND	RESULTATKRAV 2023
<p>Tidlig indsats gennem aktivt civilsamfund Udsatte familier får hjælp, og lokalområdets ressourcer mobiliseres.</p>	<p>For at styrke den tidlige indsats i udsatte familier og mobilisere områdets ressourcer i et lokalsamfund med sammenhængskraft og vilje til at tage ansvar for egen udvikling, fortsættes to initiativer forankret i civilsamfundet heriblandt</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Homestart", der er et tilbud om regelmæssig støtte og praktisk hjælp fra frivillige til familier med små børn • "Familiestøtten", der formidler kontakt med henblik på donation af tøj og legetøj fra ressourcestærke familier til økonomisk udsatte børnefamilier for at forbedre deres levevilkår • "FamilieRINGEN", hvor frivillige og lokale foreninger samarbejder for at forbedre udsatte børn og forældres familieliv og få styrket deres sociale netværk på tværs af civilsamfundet. 	<p>Homestart: 20 familier Familiestøtten: 200 børn og unge FamilieRINGEN: 50 familier</p> <p>Ovenstående er under forudsætning af, at der stadig kan støttes op om civilsamfund med den afsatte økonomi for 2023.</p>
<p>Iværksættelse af en ny, fælles sprog- og læsestrategi i alle skoler og dagtilbud.</p>	<p>Børns udvikling af sproglige færdigheder har afgørende betydning for, hvordan de klarer sig senere i skolen og i voksenlivet. Den sproglige udvikling er i høj grad bestemt af udviklingen tidligt i barndommen og har en stærk social slagside. Det er hovedkonklusionen i en stor undersøgelse af ROCK-WOOL-Fonden. Et fokus på den sproglige udvikling er derfor særlig vigtig på Lolland. I dagtilbud handler det om at lykkes bedst muligt med den sprogindsats, der indebærer sprogvurdering af alle børn og en systematisk opfølgende indsats afhængig af det enkelte barns eller den enkelte børnegruppes behov. I skolen handler det om en indsats, der skal styrke læsning og skrivning, herunder faglig skrivning. Den indsats er allerede påbegyndt gennem projektet 'Lolland Skriver', men styrkes yderligere til at gælde hele folkeskolen. Sprog- og læsestrategien er generel og vedrører alle elever. Samtidig styrkes indsatsen over for elever med læsevanskeligheder. Indsatsen udvikles frem til sommeren 2023 i samarbejde mellem sektor, skoler og dagtilbud og iværksættes herefter i alle skoler og dagtilbud.</p>	<p>Der er iværksat en ny fælles sprog- og læsestrategi i skoler og dagtilbud fra skoleårets start august 2023.</p>

Skole- og dagtilbud

2023 bliver et år, hvor der skal arbejdes med vigtige dagsordener, så Lolland Kommune kan fortsætte arbejdet med at sikre en stærk næstgeneration. Budgetforliget for 2023 til 2026 er startskuddet til arbejdet med at gentænke skole- og dagtilbud, så den kvalitet, der leveres hver dag i dagtilbuddene og på skolerne, kan udvikles inden for den økonomiske ramme, der er til rådighed.

Der skal i 2023 arbejdes med det strategiske fyrtårn "Fremtidens skole", som også vil få betydning for dagtilbud. Hvordan skal skolevæsenet se ud på Lolland om 5, 10 eller måske 15 år? Hvordan sikrer man gode overgange fra dagtilbud til skoler i fremtidens skole? Hvordan sikrer man et højt fagligt niveau for alle – også de stærke elever? Og hvordan gør man plads til at rumme de elever, der har behov for andet end den almindelige folkeskole? Det er alt sammen noget, der skal arbejdes med i det strategiske fyrtårn "Fremtidens skole".

Dagtilbud

Med budgetforliget nedlægges områdeorganiseringen af dagtilbud i Nakskov og Maribo-Rødby, og dagplejeområdet organiseres fremover som en selvstændig enhed med egen decentral ledelse og bestyrelse. Daginstitutterne bliver selvstændige institutioner med egen decentral ledelse, MED-udvalg og bestyrelser. Det styrker forældredemokratiet, og giver den decentrale leder mulighed for at arbejde med lokale temaer og indsats i de enkelte institutioner.

Tilsynskonceptet på daginstitutionsområdet er en stor succes og et nøgleværktøj til at sikre og løfte kvaliteten i det pædagogiske arbejde. I 2023 styrkes tilsynskonceptet for dagplejen. Dagplejeenheden skal med afsæt i tilsynet videreudvikle kvaliteten i dagplejen.

I 2023 påbegyndes byggeriet af den nye daginstitution i Nakskov, som skal tage over for den efterhånden udtjente "Mælkebøtten". En ny og moderne daginstitution med rammer, der understøtter det pædagogiske arbejde, kan give inspiration til de øvrige daginstitutioner på trods af, at deres bygninger ikke er helt så nye.

I 2023 etableres der jævnfør forældrebeslutning et sundt frokostmåltid i 11 ud af 13 daginstitutioner.

Den statslige pulje til indfasning af lovbestemte minimumsnormeringer i 2024 fortsætter i 2023. Fra 1. januar 2024 gælder det fastsatte lovkrav. Det skal derfor i 2023 sikres, at alle kommunes daginstitutioner imødekommer lovkravet på maksimalt tre børn per voksen i vuggestuen og seks børn per voksen i børnehaven.

Skoler

På skoleområdet vil vi i 2023 arbejde med at skabe en strategi og vision for, hvordan skoleområdet tackler tre væsentlige udfordringer: faldende elevtal, skolernes alder og vedligeholdelsesstand. Samtidig skal vi definere rammerne for fremtidens skole.

Allerede i starten af 2023 vil der på baggrund af et oplyst grundlag blive arbejdet særskilt med at beslutte skolestrukturen på baggrund af de aktuelle bygningsmæssige udfordringer i Holeby og Horslunde.

Børne- og Skoleudvalget og byrådet behandlede i 2022 Epinions evaluering af specialundervisningsstrategien i Lolland Kommune. Selvom strategiens overordnede

sigte er lykkedes, foreslås det, at kommunen arbejder videre med en række konkrete anbefalinger, hvilket vil ske i 2023. Det er målet, at anbefalingerne løbende bliver omsat til konkrete handlinger, der

- styrker samarbejdet med almen- og specialområdet
- styrker forældresamarbejdet og kommunikationen om elever, der har behov for støtte eller specialtilbud
- tager stilling til Specialskolen som én samlet skole
- har fokus på PPR's understøttende rolle
- skaber større kvalitet i transporten til og fra skole.

I 2023 afsluttes arbejdet med at beskrive en ny sprog- og læsestrategi fra 0 til 18 år. At kunne kommunikere mundtligt og på skrift er isoleret set den faktor, der bidrager mest til børns livsduelighed og muligheder. Det gælder både her og nu i leg og i relationer til andre børn, i den faglige udvikling og på sigt ind i ungdoms- og voksenlivet. Når strategien er klar og vedtaget, vil der i 2023 blive arbejdet med at implementere strategiens elementer som en naturlig del af både skoler og dagtilbud.

I 2021 åbnede Den Internationale Skole med stor succes. Succesen fortsætter, og elevtallet stiger. I 2023 forventes elevtallet at stige til 120, hvorfor der i budgetforliget for 2023 er afsat midler til, at Den Internationale Skole kan forsætte den gode udvikling og bibeholde kvaliteten med et stigende antal elever. Den Internationale Skole bidrager med sin helt særlige profil til Lolland Kommunes plan- og udviklingsstrategi, hvor skoletilbuddet også spiller en rolle i forhold til tilflytning og bosætning.

Lolland Kommunes folkeskoler vil i 2023 arbejde videre med projektet "Lolland Skriver", som er et skrive- og læseprojekt finansieret af A.P. Møller Fondens Folkeskoleledonation. Derudover forankres det erhvervsrettede projekt "Makerspace" finansieret af Villum-fonden, hvor eleverne arbejder med design- og teknologiforståelse. Kompetencer, som erhvervslivet i stigende grad efterspørger.

Fritidstilbud

På fritidsområdet skal Ungdomsskolen arbejde med at tilpasse aktiviteterne i forhold til et reduceret budgetniveau. Ungdomsskolen tilbyder dog fortsat rejser, udflugter og holdaktiviteter som fx jagttegn, esport med mere. Alle børn i Lolland Kommune skal have mulighed for at være en del af et fællesskab. Den opgave bidrager

Ungdomsskolen blandt andet til. I 2023 vil der desuden være fortsat fokus på, at aktive unge bliver udfordret fx i forhold til værdien ”demokratisk dannelse”.

I Lolland Kommune arbejder SFO-tilbud med at skabe rammerne for, at børn kan lege og lære, også når skoledagen er slut. Der er i 2023 afsat en statslig pulje til at understøtte netop dette i områder, hvor andelen af børn, der kommer fra en svær social baggrund, er højest.

Børn, Unge og Familie

Forebyggelse og anbringelse

I 2023 skal rådgivningen implementere Barnets Lov. Et nyt lovkompleks, der vil kræve omfattende omlægnings på myndighedsområdet med fokus på

- bedre og tidligere indsats
- færre skift i forhold til anbringelsesområdet
- øget inddragelse af børn og unge
- øget kvalitet i sagsbehandlingen.

Der er tale om en af de mest ambitiøse og omfattende lovændringer i mange år, hvor der skal arbejdes med både organisering og mindset på forebyggelses- og indsatsområdet.

I 2023 understøttes samarbejdet med civilsamfundet fortsat med et stærkt fokus på mobilisering af lokalområdets ressourcer, sammenhængskraft og ansvar for egen udvikling. Lolland Kommune har, i tæt samarbejde med en række civilsamfundsorganisationer og Region Sjælland, søgt om midler til etablering af drift af et familiehuse i Lolland Kommune. Et tilbud med fokus på forebyggende støtte og vejledning til forældre, børnegrupper for anbragte med mere. Hvis Lolland Kommune modtager støtte, vil familiehuse blive etableret i løbet af 2023.

Udgifterne til forebyggelse forventes i de kommende år at stige, blandt andet på grund af lovgivningsmæssige krav om øget tilgængelighed samt krav om reducerede ventetider i forhold til relevant støtte og hjælp. Lolland Kommunes hidtidige organisering med relativt lange ventetider forventes dermed udfordret.

På anbringelsesområdet forventes en uændret udvik-

ling. Færre børn forventes anbragt i netværks- og plejefamilier, mens antallet af døgninstitutionso- og opholdsstedsplaceringer forventes at stige.

Adoptionsområdet vil ligeledes blive prioriteret i 2023, så Lolland Kommune overholder de lovgivningsmæssige krav på området. Antallet af adoptioner uden samtykke forventes uændret i 2023. Det er fortsat de lovgivningsmæssige rammer, der er styrende i forhold til antallet af sager, hvor den formelle afgørelsesmyndighed er Ankestyrelsen.

Familiecenter Toftegård

Familiecenter Toftegård arbejder målrettet og struktureret med følgende tre pejlemærker

- alle børn skal forlade folkeskolen med en afgangseksamen
- alle børn skal være en del af det omkringliggende samfund
- flest mulige unge skal være i enten job eller uddannelse.

I 2023 fortsættes udviklingen af samarbejdet med det omkringliggende samfund. Her tænkes især på NGO-organisationer samt sportsklubber hjemhørende i kommunen. De indskrevne børn og unge introduceres til sportsgrene og motiveres til at deltage.

I 2023 forventer Familiecenter Toftegård at skulle arbejde med udviklingen af Det tværfaglige Familiehus. Hovedfokus bliver tidlig forebyggelse i familier med børn op til seks år. Familiehuset er tænkt sådan, at det i praksis vil rumme kommunalt ansatte med forskellige fagligheder såvel som ungdomspsykiatrien og jordemødre. Derudover forventes inddragelse af etablerede civilsamfundsorganisationer.

Tandplejen

Tandplejen skal fortsat arbejde for at indhente efterslæb som følge af vakante stillinger og sygdom blandt tandlægerne.

Sideløbende skal de 18 til 21-årige inkluderes i tandplejen, en årgang ad gangen frem til 2025.

Økonomien er for de 18 til 21-årige usikker, idet der ikke er overblik over, hvor mange unge der vil vælge behandling i privat praksis.

Der er indgået aftale med Ungeindsatsen i forhold til de 18 til 21-årige ved gentagen udeblivelse fra tandbehandling.

Tandplejen arbejder løbende med rekruttering af tandlæger. Det opleves, at den bedste måde er ”mund til øre”-metoden. Der arbejdes målrettet med, at de tandlæger, der forlader tandplejen, er de bedste ambassadører for Lolland kommunale Tandpleje.

I forhold til plan- og udviklingsstrategien har tandplejen følgende nedslagspunkter i 2023

- løbende afprøvning af bæredygtige produkter for at være så miljøbevidst som muligt
- opstart af et formaliseret profylakseforløb (sygdomsforebyggelse) med henblik på effektmåling
- løbende afsøgning af samarbejdsmuligheder på tværs af den kommunale organisation for at fremme tandsundheden blandt børn og unge i Lolland Kommune.

Sundhedstjenesten

Sundhedstjenesten arbejder målrettet og systematisk med pejlemærkerne

- tidlig opsporing
- sammenhæng i indsatser
- inddragelse af forældre og børn.

Blandt andet arbejder Sundhedstjenesten med kvalitetsudvikling af indsatsen for småbørnsfamilier på baggrund af erfaringer fra ”1000 dage-projektet”.

Sundhedsstyrelsen har givet sundhedsplejersker nye muligheder for at følge op på børns vaccinationer. Arbejdet foregår i et tæt samarbejde med børnenes forældre. Samarbejdet kan styrke tilslutningen til Børnevaccinationsprogrammet og medføre, at flere børn får vaccinationer på de anbefalede tidspunkter.

Sundhedstjenesten er med til at kvalitetsudvikle det tværsektorielle samarbejde ved at implementere samarbejdsaftaler med såvel Børn og Ungerådgivningen som Skole- og Dagtilbudsområdet. Ligeledes inddrages civilsamfundsorganisationer som eksempelvis HomeStart og Headspace i familieindsatsen.

Sundhedsstyrelsen udsender i 2023 en ny vejledning for forebyggende sundhedsydelser. Vejledningen erstatter den indtil videre 12 år gamle vejledning.

Ungeindsatsen

I ungeindsatsen vil der i 2023 fortsat være fokus på at efterleve de politiske pejlemærker

- alle unge skal være i gang
- alle unge skal nå længst muligt
- alle unge skal mødes af en sammenhængende og tværfaglig indsats.

SSP- og rusmiddelkonsulenterne vil fortsat arbejde tæt sammen med grundskoler og ungdomsuddannelser for gennem en forebyggende indsats at sikre, at flere unge fastholdes i uddannelse.

UU-vejlederne (uddannelses- og erhvervsvejlederne) og ungeguiderne fortsætter det tætte samarbejde med uddannelsesinstitutionerne for at få alle unge i gang, så de derved når længst muligt. Reduktion af ungeguider i 2023 vil dog betyde, at der ikke i samme omfang som tidligere kan reageres hurtigt over for frafaldstruede elever, da der forventeligt vil opstå ventetid på at få tildelt en ungeguide.

Samarbejdet med Headspace udvides med en prøvehandling på Rødby Skole, hvor der med en koordineret indsats arbejdes for at få flere elever til at blive klar til at starte på en ungdomsuddannelse efter grundskolen.

Der er et tæt samarbejde med grundskolerne for at implementere ændringerne i uddannelsesparathedsvurderingen bedst muligt, hvor begrebet ”ikke-uddannelsesparat” bortfalder, og elever i stedet vurderes ”parat til andre uddannelsesaktiviteter med videre end gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelse”.

ÆLDRE-, OMSORGS- OG SUNDHEDSUDVALGET

Foto: Kramnitze Havn - Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Overførselsudgifter	220,0
Sundhed	222,1
Ældre	-2,1
Serviceudgifter	656,9
Sundhed	69,1
Ældre	587,8
Udvalgets drift i alt	876,9

Det samlede budget for 2023 er på 876,9 mio. kr.

MÅLSÆTNING	RESULTATKRAV	RESULTATKRAV 2023
<p>Øget brug af velfærdsteknologiske løsninger Brug af løsninger, der frigør medarbejdertid, skal forøges og videreudvikles på de decentrale områder. Dette handler blandt andet om virtuelle ydelser og hjælpemidler, som gør borgerne mere selvhjulpne og derved i stand til at leve livet på egne præmisser.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Omfanget af virtuelle ydelser skal øges med en progredierende frekvens i årene, der kommer. 2. Der, hvor det er muligt og ressourcemæssigt meningsfuldt, skal relevant "hjælpemiddel" sættes i stedet for medarbejdertid.
<p>Færre medarbejdere i borgerens hjem For at reducere antallet af medarbejdere, der kommer i borgerens hjem, arbejdes der med organisatoriske tiltag, sådan at hjemmeplejeteams organiserer sig i mindre grupper, der dækker et givent geografisk område under fastholdelse af nuværende effektivitetsniveau.</p>		Færre medarbejdere i borgernes hjem.
<p>Udbrede demensviden samt demensindretning Medarbejdere på plejeområdet skal opnå bedre viden om demens, sygdommens karakteristika og handlemuligheder for at give god omsorg til demente borgere. I samarbejde med boligforeningerne skal plejeboliger, fællesarealer og tilhørende udenomsarealer gøres mere demensvenlige.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere systematisk undervisning til nye medarbejdere. 2. Øge omfanget af demensvenlig indretning af udenomsarealer for at skabe oplevede, trygge rammer.
<p>Tilpasning og fornyelse af plejeboliger Udarbejdelse af en masterplan for udviklingen af plejeboliger, der skal udgøre grundlaget for en politisk beslutning om fremtidens struktur for plejeboliger.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Beslutning(er) om de kommende års udvikling af plejeboligområdet. 2. Lægge en plan for realiseringen.

De strategiske udfordringer på ældreområdet er efterhånden velkendte. Der vil i de kommende år blive flere og mere plejkrævende ældre, sektoren mangler sundhedsfagligt uddannet personale, og der sker en fortsat opgaveflytning af mere komplekse sundhedsfaglige opgaver fra regionen til kommunen.

Plejeboligstruktur

Lolland Kommunes nuværende plejeboligstruktur er præget af utidssvarende fysiske rammer og overkapacitet. Samtidig ses en stigende kompleksitet i forventningerne til den kommunale opgavevaretagelse i takt med udviklingen i ”det nære sundhedsvæsen”. Der er behov for at få udviklet og løftet de fysiske rammer på dette område, ligesom det faglige niveau skal styrkes og sammentænkes med øvrige kommunale og regionale tilbud.

Sundhed

I forlængelse af anbefalinger fra den politiske styregruppe ”Sundhed på tværs” og i lyset af en sundhedsreform, der placerer et større ansvar og flere opgaver på sundhedsområdet i kommunerne, skal Lolland Kommune udarbejde en ny og bred sundhedspolitik i løbet af 2023.

Politikken skal sætte retning for både det tværfaglige samarbejde mellem kommunens enheder og det mere sektorspecifikke sundhedsarbejde. Politikken skal tage udgangspunkt i en bred definition af sundhed og vil spænde over de forebyggende, generelle indsatser, der udvikles i samarbejde med foreninger, frivillige og andre aktører til de mere fagspecifikke opgaver i det primære sundhedsvæsen.

Ældre

Efter en periode, hvor håndtering af Covid19 har fyldt meget, er der nu igen fokus på at gentænke og fokusere indsatserne, så der også på sigt kan fastholdes et værdigt serviceniveau og sikres den nødvendige faglighed til at løse opgaverne.

Der vil blive arbejdet med organisering af indsatsen i form af øget brug af sygeplejeklinikker, øget anvendelse af velfærdsteknologiske værktøjer og brug af fx dosisdispensering frem for manuel løsning af denne omfangsrige opga-

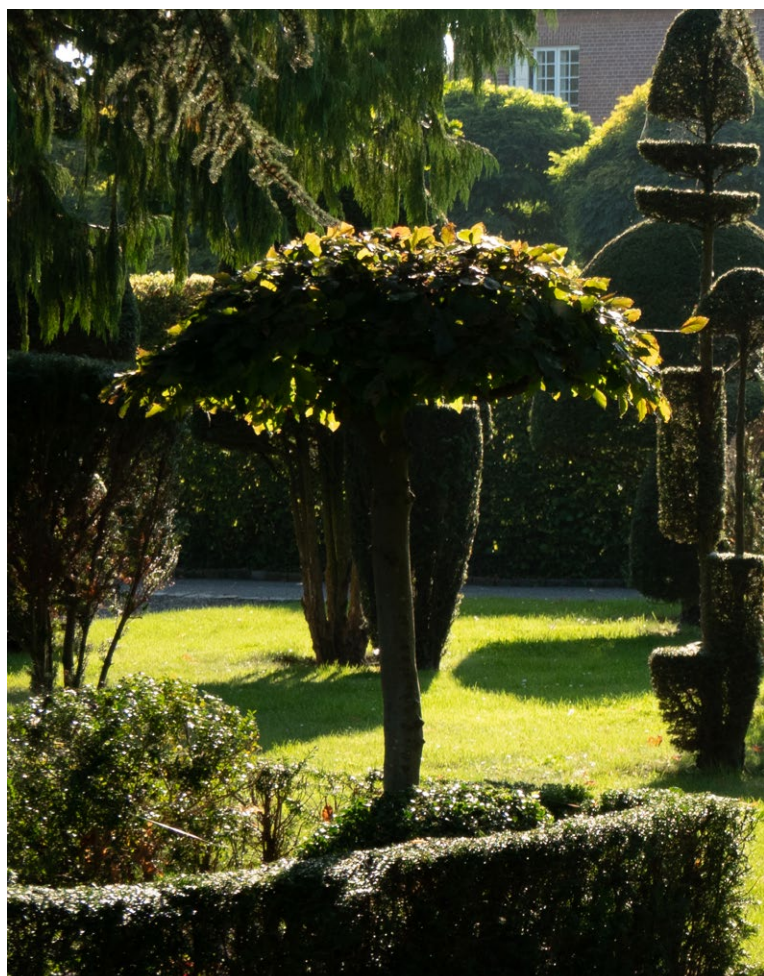
ve. Dette tager sigte på at øge inddragelsen af borgerne i egenomsorg, give borgerne tids- og planlægningsmæssig handlefrihed samt effektivisere personaleanvendelsen for på den måde at reducere udfordringer med personale-mangel på området.

Hjemmeplejen

På hjemmeplejeområdet vil der blive arbejdet med en model, der skal reducere antallet af medarbejdere i den enkelte borgers hjem. Det vil tage afsæt i en organisering i mindre grupper i det enkelte hjemmeplejeteam. Vi vil samtidig arbejde med at udvikle en SSA-klinik, hvor borgere kan komme og modtage specifikke ydelser efter forudgående aftale om tidspunkt.

Demensområdet

Demensområdet har en særlig opmærksomhed – dels fordi der i takt med, at der bliver flere ældre, også er flere borgere, der bliver ramt af demens og dels, fordi arbejdet

med borgere, der er ramt af svær demens, er meget krævende og fyldt med dilemmaer. Lolland Kommune vil i samarbejde med boligforeningerne arbejde med at forbedre demensvenligheden på kommunens plejecentre. Desuden vil der være forsat fokus på, og initiativer til, en større grad af understøttelse af den raske ægtefælle i hjem, hvor den ene er ramt af demenssygdom, ligesom udbredelse af viden om demens vil være et fortsat indsatsområde.

Sygeplejen

Sygeplejen vil arbejde med at udvikle og styrke det tværfaglige og det tværsektorielle samarbejde. Der vil være fokus på at øge anvendelsen af kommunens sygeplejeklinikker, på anvendelsen af dosispakket medicin - i samarbejde med praksislæger og borgerne - og brug af velfærdsteknologiske hjælpemidler i opgaveløsningen. Der vil blive samarbejdet med Region Sjælland, i regi af blandt andet de nye sundhedsklynger, hvor fokus vil

være på udvikling af samspil i sektorovergange, udvikling i brugen af e-hospital, samarbejde på akutområdet med mere.

Velfærdsteknologi

Implementeringen af velfærdsteknologiske løsninger fortsætter med henblik på, at borgerne bliver mest muligt selvhjulpne, og at der bliver mulighed for at frigøre tid til den øvrige pleje. Lolland Kommune vil fokusere på at implementere virtuelle og digitale løsninger til pleje, sygepleje og rehabilitering.

Foto: Buske Nakskov Kirkegård – Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSUDVALGET

Foto: Femern Bælt-byggeriet - Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

Social- og Arbejdsmarkedsudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Overførselsudgifter	979,6
Forsikrede ledige	45,7
Midlertidig forsørgelse	230,9
Varig forsørgelse	619,0
Øvrige sociale formål	58,6
Beskæftigelsesindsats	52,9
Handicappede	-27,5
Serviceudgifter	454,4
Beskæftigelsesindsats	21,2
Socialpsykiatri	166,4
Handicappede	252,8
Misbrug	13,5
Projekter	0,5

Udvalgets drift i alt **1.434,0**

Det samlede budget for 2023 er på 1.434 mio. kr.

MÅLSÆTNING	BAGGRUND	RESULTATKRAV 2023
Optimal udnyttelse af rekrutteringsmulighederne ved Femern-byggeriet.	Det er af afgørende betydning, at Lolland Kommune får udnyttet den enestående mulighed for at øge den lokale beskæftigelse som følge af Femernprojektet.	Der ses et fald i antallet af personer på offentlig forsørgelse som følge af formidlede jobordrer svarende til 100 fuldtidspersoner færre end i 2022.
Styrke patientsikkerheden for borgerne i deres rolle som patienter på handicap- og psykiatriområdet.	At sætte fokus på at sikre og understøtte den administrative og styringsmæssige sikkerhed og kvalitet af den indsats for borgeren, som har med behandling og pleje at gøre.	I 2023 - at sætte fokus på at sikre og understøtte den administrative og styringsmæssige sikkerhed og kvalitet af den indsats for borgeren, som har med behandling og pleje at gøre.
Det er ønsket at optimere yderligere på jobcentrets performance, styringsgrundlag, kapacitetsudnyttelse og faglige linje ved implementering af Marselisborg-rapportens anbefalinger.	Marselisborg-rapporten giver generelt jobcentret en god vurdering på de analyserede områder, men der peges samtidig på forbedringspotentialer. Disse potentialer ser udvalget gerne opdyrket.	Med baggrund i den eksterne analyse fra Marselisborg iværksættes de politisk besluttede anbefalinger i løbet af 2023.
Lolland Kommune arbejder henimod en styrket tilbudsvifte af frivillige tilbud med aktiv inddragelse af civilsamfundet, der i højere grad understøtter et rehabiliterende perspektiv.	Som opfølgning på anbefalingen i konsulentrapport fra Type2Dialog samt implementering af servicelovens paragraf 82 som en del af den samlede indsats, skal tilbudsviften på det voksenalderområde udvides.	Med baggrund i den iværksatte indsats på frivillighedsområdet udvikles eller igangsættes yderligere tre konkrete tilbud til sårbare og socialt udsatte borgere.

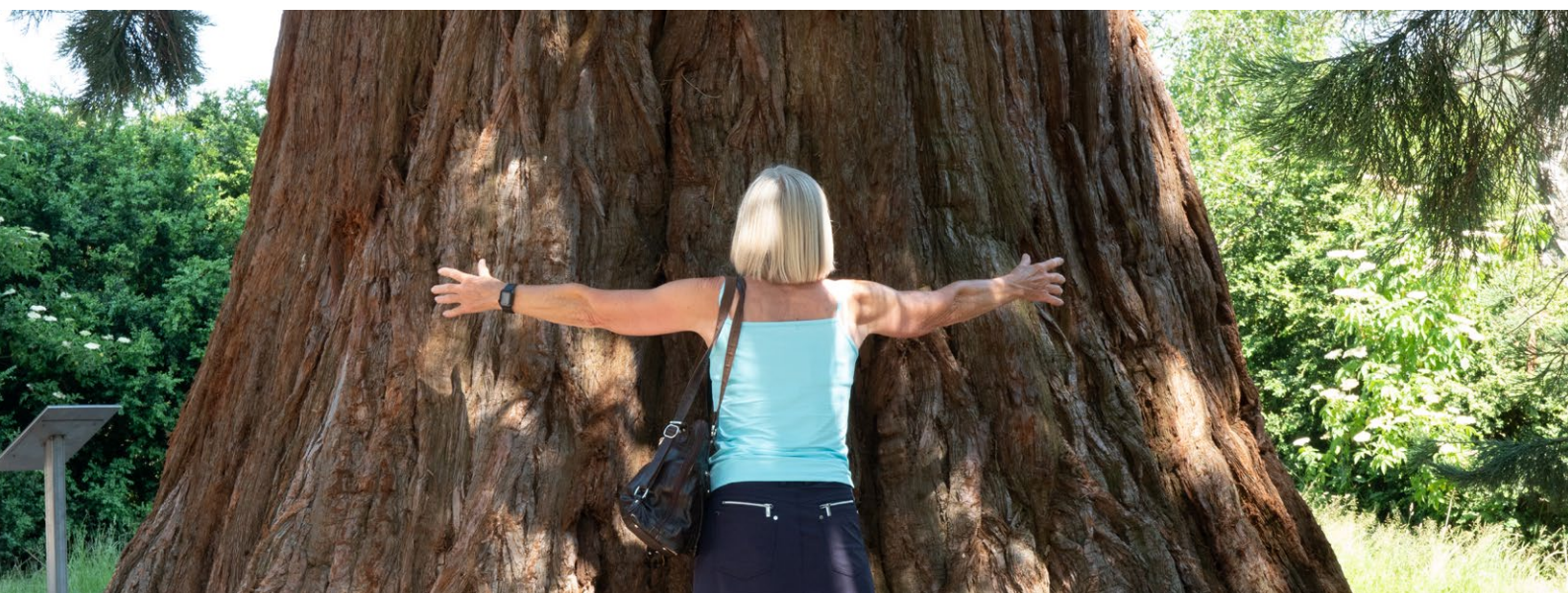

Foto: Gammelt træ i Knuthenborg - Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

Beskæftigelse

Lolland Kommune oplever en høj beskæftigelse i forlængelse af både Femernbyggeriet og den generelle høje aktivitet i samfundet. Derfor ser vi også en lav ledighed, og det er forventningen, at den gennemsnitlige ledighed i 2023 for borgere på arbejdsløshedsdagpenge og kontanthjælp vil være lavere end i 2022. Der registreres samtidig en mindre stigning i antallet af borgere på varige forsørgelsesydelse i form af seniorpension, førtidspension og ret til tidlig pension ("Arne-pensionen"). Begge forhold udgør en udfordring for det samlede arbejdskraftudbud og kalder på en fortsat aktiv beskæftigelsesindsats med henblik på, at alle muligheder for praktik og opkvalificering udnyttes for, at virksomhederne kan rekruttere den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft.

En ekstern analyse af jobcentret i 2022 har vist et potentiale for en mere effektiv beskæftigelsesindsats og en række initiativer er - i forlængelse heraf - besluttet og iværksat for at optimere indsatsen.

Ungeindsats

Antallet af unge på uddannelseshjælp er fra midt 2021 til midt 2022 faldet med syv procent. Samarbejdet om Den Koordinerede Ungeindsats (KUI) gør det muligt at følge den enkelte unge meget tæt på sådan, at ingen efterlades uden, der er taget stilling til, hvad der kan gøres for at bringe vedkommende tættere på enten uddannelse eller beskæftigelse. Seneste initiativ med etablering af Unge-linjen i 2022 skal matche et ønske om, at en ungegruppe på kort sigt skal styrkes i mulighederne for beskæftigelse snarere end uddannelse. Udvalget har særlig fokus på ungeområdet og vil i løbet af 2023 genoptage indhold, målsætninger og resultater i ungeindsatsen.

Femernprojektet

Femernprojektet udgør et fundament for den høje beskæftigelse i kommunen. Med et mål om at få uddannet 500 lærlinge indenfor byggeperioden er projektet med til at sikre tilgang til puljen af faguddannede i en tid, hvor søgningen til erhvervsuddannelserne ellers generelt er faldende. Femern Agency er udover den generelle rekrutterings- og opkvalificeringsvirksomhed med til at understøtte rekrutteringen af nye lærlinge.

Handicappede og socialpsykiatri

Det voksenspecialiserede område oplever fortsat en udvikling i retning af et mere forebyggende og foregribende fokus. Med de seneste års politiske initiativer i form af tidlig indsats for både vejledning og behandling er grundlaget lagt for, at der tages hånd om de sociale udfordringer på et tidligere tidspunkt.

Næste skridt bliver med den kommende ny lovgivning på området at udbygge og optimere den helhedsorienterede indsats for de socialt udsatte i et samarbejde på tværs af de kommunale fagområder.

Socialområdet har fortsat brug for at fastholde den stramme udgiftsstyring og vil i 2023 ligeledes fortsat prioritere at styrke patientsikkerheden inden for psykiatri- og handicapområdet.

Ansættelsen af en frivillighedskoordinator har udløst et antal nye tilbud baseret på frivillig social indsats i 2022. Indsatsen fortsætter i 2023, hvor et partnerskab med det kommunale frivillighedscenter skal bane vejen for etablering af flere tilbud.

ØKONOMI- OG ERHVERVSUDVALGET

Foto: Vindeby Mølle - Sommeraften - Kim Schou, Nakskov Fotografgruppe

Økonomi- og Erhvervsudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Overførselsudgifter	0,2
Administration og fællesudgifter	0,2

Serviceudgifter	420,3
Ejendomme	45,7
Administration og fællesudgifter	349,1
Bevillingsreserve	25,5

Udvalgets drift i alt **420,5**

Anlæg

Nakskov 2030 - Udgifter	32,4
Nakskov 2030 - Indtægter	-24,7
Udviklingsplan Kragenæs	2,0
Handicaptilgængelighedspulje 2023	0,5
Nedrivning af kommunale bygninger 2016	0,6
Bygningsvedligeholdelsespulje 2022	2,5
Ladestandere på kommunale p-pladser	1,0
Separatkloakering jævnfør påbud	2,5
Energieffektiv belysning	1,6
Pulje til energieffektivisering (2021)	1,5
Pulje til energieffektivisering (2023)	3,0
Udskiftning af oliefyr	1,0
Central kontrol og styring (CTS)	2,0
Ny daginstitution i Nakskov	14,0
Havnepromenade og bro i Nakskov	9,3
Nedrivningspulje målrettet Maribo og Nakskov	1,4
Fredningssag ved Skarholm	0,8
Pulje til Boligpolitisk handlingsplan	6,0
Landsbyfornyelse ej refusionsberetiget 2022	3,0
Byudvikling i Maribo omkring Irmagrund	1,0
Landbypulje 2021 - udgifter	1,6
Landbypulje 2021 - indtægter	-6,5
Helhedsplan for Lolland Sydvest	4,5

Udvalgets anlæg i alt **61,0**

Det samlede driftsbudget på udvalgets område udgør 420,5 mio. kr.

Budgettet er fordelt på områderne ejendomme med 45,7 mio. kr. og administration og fællesudgifter med 349,3 mio. kr. samt en bevillingsreserve på 25,5 mio. kr.

Økonomiudvalgets 2023-budget er reduceret med tekniske korrektioner på 1,8 mio. kr.

I budgetforliget blev udvalget yderligere reduceret med 1,5 mio., som dækker over besparelser på 3,9 mio. kr. samt budgetudvidelser for 2,4 mio. kr.

MÅLSÆTNING	RESULTATKRAV	RESULTATKRAV 2023
Boligudvikling og nedregulering	Ambitionen for bosætning er et årligt overskud på flyttebalancen på 100 til 150 personer i den periode, anlægsarbejdet er i gang. Ambitionen er årligt at opføre 25 til 50 nye boliger i form af moderne familieboliger eller nye boformer som fx seniorbofællesskaber. Herudover en nedrivning af cirka 100 boliger årligt.	
Lollands Sydkyst	Ambitionen er at skabe optimale rammer til udvikling af det nye forland til turismeudvikling. Afklaring af ejerskab af forlandet, placering af strandbeskyttelseslinje og byggemuligheder. Udpegning af udlæg til store sommerhuse på baggrund af sommerhusanalysen.	
Grøn erhvervs politik	Det er ambitionen at skabe arbejdspladser og vækst gennem en massiv satsning på grøn erhvervs politik. Arealanalyse af mulige udlæg til grøn energiproduktion (vind og sol). Politisk vedtagelse af rammer for en øget energiproduktion.	
Femernudvikling	Det er ambitionen at få mest muligt ud af den kommende faste forbindelse. Der skal skabes permanente arbejdspladser på Lolland ved at tiltrække og fastholde virksomheder til Maribo Erhvervspark og Nakskov Havn. Der arbejdes på at sikre permanentgørelse af produktionsfabrikken gennem interessevaretagelse.	

Ejendomme

Budgettet indeholder udgifter til bolig- og erhvervsformål, bygningsvedligeholdelse, energimærkning og besparelser, byfornyelse samt drift af administrationsbygninger, kantiner og trykkeri.

Området er reduceret med tekniske korrektioner for 0,8 mio. kr., fordelt med 0,3 mio. kr. til energimærkning samt 0,5 mio. kr. til forureningsudgifter.

I budgetforliget blev området reduceret med 1 mio. kr., heraf 0,5 mio. kr. på rengøring i administrationsbygninger samt 0,5 mio. kr. på driften af administrationsbygninger.

Det samlede budget til ejendomme udgør 45,7 mio. kr.

Administration

Her afholdes udgifter til byråd, administration, erhverv, turisme, brandvæsen samt lønpuljer og tjenestemænd.

Der er på området foretaget tekniske korrektioner, der betyder, at området er reduceret med 1 mio. kr.

De tekniske ændringer på i alt 1 mio. kr. fordeler sig, som følger

- nye it-systemer: 0,6 mio. kr.
- forhøjelse af medlemsbidraget til Femern Belt Development: 0,4 mio. kr.
- nedregulering af bidraget til Udbetaling Danmark: -1,0 mio. kr.
- merudgifter på jobcentret: 1,5 mio. kr.
- lov- og cirkulæreprogrammet, bedre ressourceforløb og øremærket barsel: 0,7 mio. kr.

Fra tilpasningskataloget

- lavere udskiftningstakt af leasede biler: -0,3 mio. kr.
- varekøbsbesparelse: -0,2 mio. kr.
- nedlæggelse af puljen til vækstfremmende initiativer: -0,2 mio. kr.
- faldende udgifter til tjenestemandspensioner: -2,0 mio. kr.
- reduktion med en stilling i staben, Ældre og Sundhed: -0,5 mio. kr.

I budgetaftalen er budgettet blevet reduceret med 0,5 mio. kr. fordelt på

- reduktion af budget til byråds- og udvalgsaktiviteter: -0,3 mio. kr.
- besparelse på abonnementer: -0,1 mio. kr.
- besparelser på indkøb, it og bogføring: -2,0 mio. kr.
- reduktion af puljen til arbejdskraft og bosætning: -0,3 mio. kr.
- afskaffelse af tilskud til International Wind Academy Lolland (IWAL): -0,2 mio. kr.
- tilskud til Madens Folkemøde (2023-2025): 0,4 mio. kr.
- fyrtårnet ”international rekruttering”: 2,0 mio. kr. (5,0 mio. kr. fra 2024).

Det samlede budget til administration og fællesudgifter udgør 349,3 mio. kr.

Bevillingsreserve

Budgettet indeholder en bevillingsreserve på 25,5 mio. kr. Beløbet indgår i servicerammen og er dermed med til at nedsætte risikoen for, at denne overskrides.

Anlæg

I anlægsplanen er der afsat 61,0 mio. kr. i 2023.

Central tilstandskontrol og styring

I forbindelse med Lolland Kommunes Klima- og Energiplan 2020 til 2050 vil CTS-anlæg (Central Tilstandskontrol og Styring) kunne være med til at hjælpe med at reducere CO₂-udledning og energiforbruget i kommunale bygninger. Der vil kunne skabes en optimering på cirka 10 til 15 procent. Det kan være med til at skabe den årlige CO₂-reduktion på to procent og reduktion i energiforbruget. Der er afsat 2 mio. kr. til investeringen.

Energibesparende foranstaltninger

Der er afsat 3 mio. kr. til udførelse af diverse energibesparende foranstaltninger i kommunale bygninger.

Frednings sag Skarholm

Danmarks Naturfredningsforening og Lolland Kommune har indgået samarbejde om fredning af Skarholm for at sikre områdets værdifulde natur med en varig løsning. Anlægsbevillingen udgør i alt 3,8 mio. kr., og der er afsat 0,8 mio. kr. i 2023.

Handicaptilgængelighed

Der er afsat en pulje på 0,5 mio. kr., som disponeres af Handicaprådet efter ansøgning.

Ladestandere på kommunale parkeringspladser

Der er krav om opsætning af offentligt tilgængelige ladestandere på kommunale parkeringspladser med mere end 20 pladser inden udgangen af 2025, og pr. 1. april 2022 trådte en ny lov i kraft, der muliggør udbud af opsætningen. Der er afsat 1 mio. kr. til dette.

Nakskov 2030

Initiativet Nakskov 2030 er et partnerskab mellem Realdania, A.P. Møller Fonden og Lolland Kommune om at udvikle Nakskov. I 2023 er der afsat 10,2 mio. kr. til Lolland Kommunes medfinansiering til projektet.

Ny daginstitution i Nakskov

Der skal bygges en ny og tidssvarende daginstitution i Nakskov. Projektering og byggeri færdiggøres i 2023. Der er afsat i alt 30 mio. kr., heraf 5 mio. kr. i 2023.

Pulje til boligpolitisk handlingsplan

Der er afsat en pulje på 6 mio. kr. til byfornyelse. Anvendelse af puljen vil ske efter godkendelse fra byrådet.

Separatkloakering jævnfør påbud

Jævnfør Lolland Kommunes spildevandsplan skal store områder kloakeres og separatkloakeres. De kommunale bygninger bliver i lighed med de private ramt af udgifter til disse tiltag. Der er afsat 2,5 mio. kr. til dette.

Udskiftning oliefyr

I Klima- og Energiplan 2020 til 2050 for Lolland Kommune er en af delmålsætningerne, at oliefyrene skal være udfaset, og at opvarmningen i kommunale bygninger skal være CO₂-neutral i 2025. Hertil er der afsat 1 mio. kr.

Udviklingsplan Kragenæs

Lolland Kommune har i en årrække ønsket at udarbejde en helhedsplan, der kan sætte retning for udvikling af Kragenæs og omegn. Det er ikke mindst vigtigt at samle de mange initiativer i området og håndtere de aktuelle problemer.

Helhedsplanen danner ramme for langsigtede investeringer og udvikling af området. På kort sigt er der behov for at løse de trafikale udfordringer samt toilet- og affaldsforhold, ligesom det bør prioriteres at styrke skiltning i området.

Parkeringsforholdene udgør et særligt opmærksomhedspunkt. Der er afsat en anlægsbevilling på 4 mio. kr., heraf de 2 mio. kr. i 2023, til at igangsætte en faseplan, så trafikken gennem Kragenæs kan blive aflastet i løbet af de næste par år.

FINANSIELLE POSTER

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Skatter	-1.984,4
Tilskud og udligning	-1.947,8
Lånoptagelse	-68,4
Afdrag på lån	107,4
Renter	14,0
Balanceforskydninger	-0,7
Kasstræk	-9,1

Finansielle poster i alt -3.889,0

Den kommunale finansiering består af såvel skatter som tilskud og udligning og udgør samlet 3.932 mio. kr. Lolland Kommunes indtægter er, som tidligere år, baseret på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Skatteindtægterne alene er budgetteret med godt 1.984 mio. kr., hvilket er 95 mio. kr. mere i forhold til sidste års budget. De højere indtægter skyldes blandt andet, at der i 2023 er budgetteret med et grundskyldsprovenu på 149 mio. kr. i stedet for det udmeldte statsgaranterede provenu på 122 mio. kr. Samtidig er det statsgaranterede udskrivningsgrundlag steget med 357 mio. kr. i forhold til 2022.

Provenuet fra indkomstskat kan opgøres til 1.809 mio. kr. baseret på et udskrivningsgrundlag, der er opgjort til 6.878 mio. kr. og en udskrivningsprocent på 26,3. Selskabsskatter er opgjort til knapt 25 mio. kr. i 2023.

Beregnes Lolland Kommunes udskrivningsgrundlag pr. indbygger, udgør det 171.921 kr. i 2023 mod landsgennemsnittets 193.883 kr. Udskrivningsgrundlaget pr. indbygger ligger således 21.962 kr. under landsgennemsnittet. Til sammenligning udgjorde forskellen i budget 2022 23.352 kr.

Lolland Kommunes indtægter fra grundskyld er budgetteret til 149 mio. kr. i stedet for det udmeldte statsgaranterede provenu på 122 mio. kr. Det skyldes, at Ministeriet sidste år ændrede praksis, så det statsgaranterede grundskyldsprovenu i 2022, 2023 og 2024 tager udgangspunkt i de forventede ejendomsværdier, der endnu ikke er kendte. Lolland Kommune vil derfor i 2022 til 2024 opkræve grundskyld ud fra de nuværende ejendomsværdier på 149 mio. kr.

Det samlede tilskuds- og udligningsbeløb udgør 1.948 mio. kr., hvilket er et fald på knapt 61 mio. kr. i forhold til budget 2022. Når det samlede tilskuds- og udligningsbeløb falder så meget, skyldes det hovedsageligt et faldende bloktilskud som følge af faldende befolkningsandel. Samtidig er det værd at bemærke, at det samlede tilskuds- og udligningsbeløb falder med knap 61 mio. kr. trods et øget paragraf 16-tilskud (særtilskud) på 75 mio. kr. i forhold til budget 2022.

Lolland Kommune budgetterer i 2023 med en samlet lånoptagelse på 68,4 mio. kr. Lånoptagelsen omhandler primært lån til havneprojekter, energieffektiviseringer og byfornyelsesprojekter.

Afdrag på lån indeholder såvel eksisterende som nye låns afdrag. De samlede budgetterede afdrag udgør 107,4 mio. kr.; en stigning på 1,6 mio. kr. i forhold til budget 2022. Stigningen i afdrag er en afledt effekt af øget lånoptagelse.

Renteudgifterne er budgetteret til netto 14 mio. kr. og omfatter primært renteudgifter til kommunens langfristede gæld. I forhold til budget 2022 er renteudgifterne steget med 0,8 mio. kr. Hovedparten af kommunens lån er fastforrentede lån.

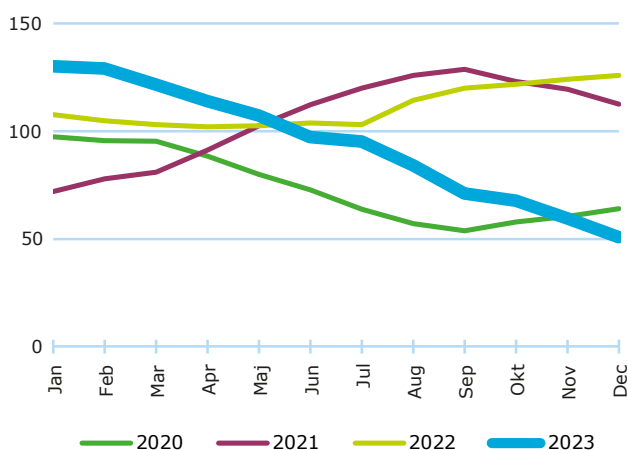
På balanceforskydningerne frigives i 2023 deponeringer for i alt 0,7 mio. kr. vedrørende lejemål.

Gennemsnitslikviditet

Den gennemsnitlige likviditet opgjort efter kassekreditreglen har ligget relativt stabilt omkring 105 mio. kr. i første halvår af 2022. I tredje kvartal er gennemsnitslikviditeten steget med godt 17 mio. kr., hvilket blandt andet skyldes et lavere anlægsforbrug end forventet. Det er forventningen, at gennemsnitslikviditeten i fjerde kvartal vil stige yderligere en smule, så den ved udgangen af 2022 vil ligge på cirka 126 mio. kr.

Det er på baggrund af det vedtagne budget, der indebærer et kassetræk på 9,1 mio. kr., forventningen, at gennemsnitslikviditeten vil falde gennem hele 2023 for at ende på knap 51 mio. kr. ved årets udgang. I prognosen er indarbejdet en samlet finansiering på 3.932 mio. kr. samt et lånoptag på 68,4 mio. kr. ultimo marts 2023. Derudover er der indarbejdet et anlægsforbrug på 113,5 mio. kr. fordelt over hele året. Det skal derfor understreges, at ændret lånehjemtagelse - samt ændret anlægsforbrug - vil have betydning for likviditetsprognosen.

Årlig udvikling i gennemsnitslikviditeten (mio. kr.)

Befolkningsudvikling

I den seneste befolkningsprognose fra april 2022 præsenteres et basisscenarie samt et supplerende scenarie. Det skyldes den store usikkerhed - i forhold til befolkningsudviklingen - som Femernprojektet medfører. Fokus i befolkningsprognosen er basisscenariet, der tager udgangspunkt i fremskrivning af den historiske udvikling i

fødselsoverskuddet, flyttebalancen og vandringsbalancen. Dette scenarie viser et stadigt faldende folketal i Lolland Kommune. I basisscenariet er det forventningen, at befolkningstilbagegangen vil ligge på gennemsnitligt 260 borgere om året fra 2022 til 2033.

Grundet Ruslands voldsomme invasion af Ukraine og de mange millioner af fordrevne krigen har medført, er der i befolkningsprognosen indarbejdet 200 ukrainske flygtninge. De seneste tal fra Udlændingestyrelsen viser, at Lolland Kommune har fået visiteret 195 ukrainske flygtninge primo november.

Befolkningstilbagegangen i basisscenariet er udtryk for et negativt fødselsoverskud på godt 379 personer årligt. Flyttebalancen forventes at stige over perioden fra et negativt udgangspunkt på omkring minus 65 personer i 2022 til et plus på cirka 100 personer i slutningen af perioden. Vandringsbalancen forventes at være omkring plus 280 personer i 2022 grundet de ukrainske flygtninge, mens den i resten af perioden forventes at ligge omkring plus 90 personer.

Med udgangen af tredje kvartal 2022 har befolkningstilbagegangen i indeværende år været på 47 borgere. Dette er noget lavere (bedre) end forventningen i befolkningsprognosen, der lyder på en tilbagegang på 168 over hele året. Det kan derfor med rette diskuteres, hvorvidt dette års befolkningsprognose er udarbejdet for pessimistisk. Men har man blot befolkningsudviklingen i 2021 in mente, som lød på en tilbagegang på 436 borgere, virker en tilbagegang på 168 pludselig ganske positivt. Samtidig er Lolland Kommune i en meget uforudsigelig situation grundet Femernprojektet samt den generelle usikkerhed om de ukrainske flygtninge. Historisk set er det også i andet halvår, at kommunen oplever den største tilbagegang.

Som det fremgår af grafen nedenfor, forventes antallet af børn, unge og erhvervsaktive i basisscenariet at falde, mens antallet af over 65-årige forventes at være svagt stigende.

Det supplerende scenarie tager udgangspunkt i en tilflytning på 500 borgere i forbindelse med Femernprojektet. De 500 borgere antages at være funktionærer, og at nogle medbringer deres familier. Fysisk er de placeret i de tre største byer på Lolland. Det supplerende scenarie er nærmere forklaret og gennemgået i befolkningsprognosen fra april 2022, der findes på www.lolland.dk.

Befolkningsprognose 2022 til 2033

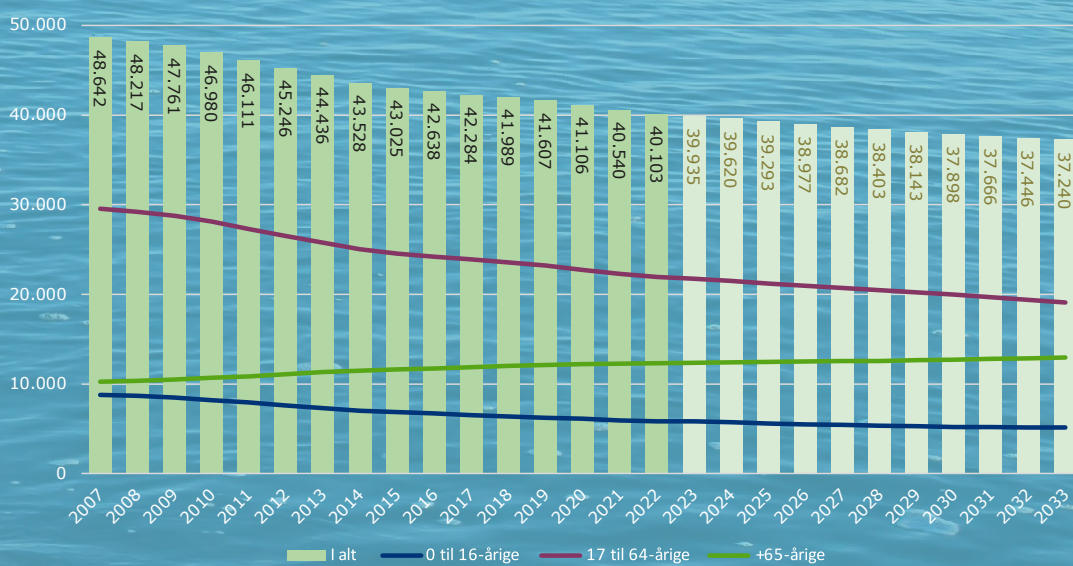

Foto: Pederstrup, Horslunde - Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

KOMMUNERNES ØKONOMI 2023

Det overordnede indhold i aftalen mellem regeringen og kommunerne sætter rammerne for kommunernes økonomi for 2023 og de kommende år. Grundet udligningsreformen fra maj 2020 er fastsættelsen af bloktilskuddet til kommunerne i 2023 ikke betinget af en uændret kommunal skattefastsættelse for kommunerne under ét.

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2021 besluttede Lolland Kommune at sænke skatten til 26,3 procent og modtager i den forbindelse et fast årligt tilskud på 43,3 mio. kr. svarende til provenutabet. Hvis kommunen øger beskatningen, bortfalder tilskuddet fuldt ud.

Ligesom foregående økonomiaftaler er 3 mia. kr. af det samlede bloktilskud betinget af, at kommunerne under ét overholder den aftalte serviceramme i forbindelse med budgetlægningen. Derudover er der fortsat også en sanktion, hvis kommunernes regnskaber samlet set ikke overholder rammen. Sanktionen udmøntes dels kollektivt (40 procent) og dels individuelt (60 procent).

Med økonomiaftalen er der enighed om, at kommunerne kan frigøre ressourcer ved yderligere at reducere forbruget af eksterne konsulenter samt videreføre arbejdet med velfærdsprioriteringen. Parterne er med aftalen enige om at frigøre i alt 1,025 mia. kr. i 2023.

I forbindelse med udligningsreformen fra maj 2020 blev finansieringstilskuddet på 3,5 mia. kr. gjort permanent, ligesom fordelingen sker efter fastholdte parametre - med 1,5 mia. kr. fordelt på alle kommuner og 2 mia. kr. fordelt efter kommunernes økonomiske vilkår. Lolland Kommunes andel er opgjort til 36,5 mio. kr., hvilket er 0,6 mio. kr. mindre end i 2022 og afspejler det faldende folketal.

Særtilskudspuljer

Paragraf 16-puljen til vanskeligt stillede kommuner udgør 370 mio. kr. i 2023. Dertil kommer en ekstraordinær forhøjelse på 250 mio. kr. Lolland Kommune har indgået en udviklingspartnerskabsaftale med Indenrigs- og Bolig-

ministeriet på 120 mio. kr. Derudover modtager Lolland Kommune 75 mio. kr. af den ekstraordinære forhøjelse, sådan at kommunen i alt modtager 195 mio. kr. i tilskud til vanskeligt stillede kommuner i 2023.

Skat

Der er med Aftale om reform af det kommunale tilskuds- og udligningssystem fra 2020 enighed om at understøtte, at kommunernes indkomstskat under ét ikke stiger som følge af udligningsreformen. I forlængelse heraf øges rammen til nedsættelser af udskrivningsprocenten med op til 26 mio. kr. for at understøtte en neutralisering af en eventuelt samlet skattestigning, som kan tilskrives en overudligningsvirkning ved skatteforhøjelser til indfasningen af tab i udligningsreformen i 2023. Tilskud fordeles efter vilkår fastsat med udligningsreformen.

I økonomiaftalen er der enighed om at understøtte skattefleksibilitet i kommunerne inden for en samlet uændret kommunal skat. På den baggrund etableres en ramme til skattenedsættelser med tilskud i kommunerne i 2023 på op til 150 mio. kr. samt en tilsvarende ramme til skatteforhøjelser i 2023. Tilskudsprocenten kan højest udgøre 75 procent af provenutabet i 2023, 50 procent i 2024 og 2025 og 25 procent i 2026.

Anlæg

Kommunernes bruttoanlægsudgifter må i 2023 samlet set udgøre 18,5 mia. kr., hvilket er 1,4 mia. kr. mindre i forhold til anlægsloftet i 2022. Heraf gives et tilskud på 1 mia. kr. til grønne investeringer.

1 mia. kr. af bloktilskuddet for 2023 er betinget af, at kommunerne samlet set overholder den budgetterede anlægsramme.

Lånepuljer

Med udgangspunkt i aftalen om kommunernes økonomi for 2023 blev der afsat en lånepulje på 200 mio. kr. til anlægsinvesteringer på det ordinære anlægsområde.

Bevillingsniveau og bevillingsregler

Ifølge styrelsesloven skal byrådet ved den årlige budgetvedtagelse fastlægge bevillingsniveauet for det kommende budgetår.

Sammen med budgetvedtagelsen vedtog byrådet, at bevillingsniveauet for driftsbevillinger fastlægges til udvalgsniveau. Det betyder, at der kun skal søges om tillægsbevillinger, når der skal korrigeres i nettorammen for det enkelte udvalg.

Anlægsbevillinger kan alene gives af byrådet, og anlægsarbejder må ikke igangsættes før, der foreligger en bevilling hertil.

For de finansielle poster skal byrådet tage stilling til renteindtægter og -udgifter under ét, afdrag på lån under ét, tilskud og udligning under ét og skatter under ét.

Bevillingerne afgives som nettobevillinger.

Foto: Afslapningsstol - Jens Larsen, Nakskov Fotografgruppe

REGNSKABSOPGØRELSE

1.000 Kr.	2023	2024	2025	2026
Indtægter				
Skatter	-1.984.370	-2.002.653	-1.967.695	-2.086.033
Tilskud og udligning	-1.947.800	-1.930.909	-1.972.263	-2.005.554
Indtægter i alt	-3.932.170	-3.933.562	-3.939.958	-4.091.587
Driftsvirksomhed - Overførsler				
Børne- og Skoleudvalget	-4.824	-4.574	-4.574	-4.574
Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget	219.952	219.952	219.952	219.952
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	979.621	977.473	977.185	977.185
Økonomi- og Erhvervsudvalget	154	154	154	154
Overførselsudgifter i alt	1.194.903	1.193.005	1.192.717	1.192.717
Driftsvirksomhed - Service				
Klima-, Teknik- og Miljøudvalget	158.322	157.583	157.302	157.302
Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget	73.469	72.645	72.332	72.256
Børne- og Skoleudvalget	817.271	824.220	824.548	824.624
Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget	656.870	653.252	653.300	653.300
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	454.389	454.488	454.488	454.488
Økonomi- og Erhvervsudvalget	420.325	424.688	424.513	422.513
Serviceudgifter i alt	2.580.646	2.586.876	2.586.483	2.584.483
Pris og lønstigninger (drift og anlæg)	0	112.168	227.532	347.612
I alt drift inkl. pris- og lønstigninger	3.775.549	3.892.049	4.006.732	4.124.812
Driftsresultat før renter	-156.621	-41.513	66.774	33.225
Renter	13.998	11.429	9.267	7.075
Primært driftsresultat	-142.623	-30.084	76.041	40.300
Anlæg	113.468	125.900	120.000	120.000
Resultat i alt	-29.155	95.816	196.041	160.300
Finansieringsoversigt				
Resultat iflg. ovenstående	-29.155	95.816	196.041	160.300
Lånoptagelse (langfristet gæld)	-68.423	-43.050	-4.224	-3.800
Afdrag på lån (langfristet gæld)	107.423	108.230	109.625	112.222
Balanceforskydninger	-712	-712	-712	-712
Ændring af likvide aktiver	9.133	160.284	300.730	268.010
Forventet kassetræk ultimo året	89.933	250.217	550.946	818.956

UDVALGENES BEVILLINGSRAMMER

1.000 Kr.	2023	2024	2025	2026
Drift og refusion - netto - i alt	3.775.549	3.779.881	3.779.200	3.777.200
Klima-, Teknik- og Miljøudvalget	Bev. 158.322	157.583	157.302	157.302
Miljø og planlægning	4.064	4.064	4.064	4.064
Kollektiv trafik, havne mv.	57.375	57.375	57.375	57.375
Veje og grønne områder	96.883	96.144	95.863	95.863
Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget	Bev. 73.469	72.645	72.332	72.256
Kultur og borgerservice	47.696	46.883	46.570	46.494
Folkeoplysning og idræt	24.836	24.836	24.836	24.836
Sundhed	926	926	926	926
Projekter	11	0	0	0
Børne- og Skoleudvalget	Bev. 812.447	819.646	819.974	820.050
Fælles, dagtilbud og undervisning	7.612	7.612	7.612	7.612
Dagtilbud	128.339	139.209	139.209	139.209
Undervisning	280.049	276.517	276.517	276.593
Fritidstilbud	35.263	34.971	34.971	34.971
Specialundervisning	73.679	73.679	73.679	73.679
Sundhed	24.727	24.910	25.138	25.138
Understøttende foranstaltninger	34.003	33.773	33.773	33.773
Forebyggelse og anbringelse	228.819	229.019	229.119	229.119
Projekter	-44	-44	-44	-44
Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget	Bev. 876.822	873.204	873.252	873.252
Sundhed	291.114	291.120	291.130	291.130
Ældre	585.711	582.087	582.125	582.125
Projekter	-3	-3	-3	-3
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	Bev. 1.434.010	1.431.961	1.431.673	1.431.673
Budgetreduktion	-1	-1	-1	-1
Forsikrede ledige	45.756	46.427	46.427	46.427
Midlertidig forsørgelse	230.902	231.289	231.289	231.289
Varig forsørgelse	619.005	615.891	615.891	615.891
Øvrige sociale formål	58.586	58.586	58.586	58.586
Beskæftigelsesindsats	74.105	74.932	74.932	74.932
Socialpsykiatri	166.359	165.568	165.568	165.568
Handicappede	225.313	225.260	224.972	224.972
Misbrug	13.502	13.502	13.502	13.502
Projekter	483	507	507	507
Økonomi- og Erhvervsudvalget	Bev. 420.479	424.842	424.667	422.667
Ejendomme	45.655	43.376	43.376	43.376
Administration og fællesudgifter	349.301	355.943	355.768	353.768
Bevillingsreserve	25.523	25.523	25.523	25.523

1.000 Kr.		2023	2024	2025	2026
Anlæg - brutto - i alt	U	144.608	150.567	144.666	120.000
	I	-31.140	-24.667	-24.666	0
Klima-, Teknik- og Miljøudvalget	U	41.378	29.400	1.000	1.000
Renovering af nødfærgeleje og molehoved, Femø	U	423			
Projektering af ny færge	U	500	500		
Ombygning af Fejøfærgeren	U		1.800		
Eftersyn af azimutter, opgr. M/F Christine	U		1.600		
Uddybning/opretning af sejlrende	U	27.481	10.000		
Opgradering af vej og kaj i Rødbyhavn	U		6.000		
Nakskov Havn - Havnestrøm til skibsfart	U		3.000		
Nakskov Havn - Anoder, tagplader og vejkryds	U	600			
Renovering af lystbådehavne	U	4.500	2.500		
Dybvig, miljøoprensning og høfder	U	3.000	3.000		
Forprojekt højvandsport ved Nakskov Havn	U	800			
Trafiksikring af skoleveje	U	1.000	1.000	1.000	1.000
Renovering gadebelysning i Nakskov	U	1.843			
Toiletstrategi	U	500			
Vedligeholdelse af veje og broer (2018)	U	731			
Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalg	U	11.050	650	162	0
Nakskov Svømmehal diverse vedligehold	U	500	500		
Tilskud til Dodekalitten	U	150	150	162	
Tilskud til Art Barns Lolland	U	700			
Depotbygning til Museum Lolland Falster	U	1.500			
Søfartsmuseum i Nakskov, flytning	U	4.200			
Kunststofbane i Maribo	U	4.000			
Økonomi- og Erhvervsudvalget	U	92.180	120.517	143.504	119.000
	I	-31.140	-24.667	-24.666	0
Ikke disponeret anlægsbudget	U	0	44.194	96.995	112.500
Nakskov 2030	U	32.357	32.357	34.857	
Nakskov 2030	I	-24.667	-24.667	-24.666	
Udviklingsplan Kragenæs	U	2.000	2.000		
Handicaptilgængelighedspulje 2023	U	500			
Handicaptilgængelighedspulje 2024	U		500		
Handicaptilgængelighedspulje 2025	U			500	
Handicaptilgængelighedspulje 2026	U				500
Nedrivning af kommunale bygninger 2016	U	600	616		
Bygningsvedligeholdelsespulje 2022	U	2.500			
Ladestandere på kommunale p-pladser	U	1.000			
Separatkloakering jævnfør påbud	U	2.500			
Energieffektiv belysning	U	1.626			
Pulje til energieffektivisering (2021)	U	1.500	1.500	424	
Pulje til energieffektivisering (2023)	U	3.000			
Udskiftning af oliefyr	U	1.000			
Central kontrol og styring (CTS)	U	2.000			
Ny daginstitution i Nakskov	U	14.000	15.000		
Havnepromenade og bro i Nakskov	U	9.350	9.350		
Nedrivningspulje målrettet Maribo og Nakskov	U	1.387			
Fredningssag ved Skarholm	U	750	3.000		
Pulje til Boligpolitisk handlingsplan	U	6.000	6.000	6.000	6.000
Landsbyfornyelse ej refusionsberettiget 2022	U	3.000	3.000	4.728	
Byudvikling i Maribo omkring Irmagrund	U	1.000	3.000		
Landbypulje 2021	U	1.630			
Landbypulje 2021	I	-6.473			
Helhedsplan for Lolland Sydkyst	U	4.480			
Pris- og lønstigninger vedr. drift og anlæg		0	112.168	227.532	347.612

1.000 Kr.		2023	2024	2025	2026
Finansielle bevillinger	U	121.421	119.659	118.892	119.297
	I	-4.010.438	-4.137.608	-4.245.624	-4.364.109
Økonomi- og Erhvervsudvalget	U	121.421	119.659	118.892	119.297
	I	-4.010.438	-4.137.608	-4.245.624	-4.364.109
Skatter	I	-1.984.370	-2.002.653	-1.967.695	-2.086.033
Tilskud og udligning	I	-1.947.800	-1.930.909	-1.972.263	-2.005.554
Renter	U	13.998	11.429	9.267	7.075
Afdrag	U	107.423	108.230	109.625	112.222
Lånoptagelse	I	-68.423	-43.050	-4.224	-3.800
Balanceforskydninger	I	-712	-712	-712	-712
Forskydninger i likvide aktiver	I	-9.133	-160.284	-300.730	-268.010

Foto: Maribosøerne - Kim Schou, Naskov Fotogruppe

Lolland Kommune
Torvet 3
4930 Maribo
www.lolland.dk